
LA NOSTRA TERRA

REVISTA MENSUAL DE LITERATURA, ART I CIÈNCIES

LLIBRES VELLS I LLIBRES NOUS

En l'esplèndit local de la Societat Arqueològica Lul·liana—entitat que compta en els seus anys belles i estimables aportacions, les més valuoses, al camp de la nostra cultura general—, amb motiu de la festa del llibre d'enguany s'hi celebrà una important Exposició Bibliogràfica de la Història de les Balears.

Aquesta exposició—la més interessant i completa de quantes en el seu ram se n'han fet a Mallorca—romangué oberta al públic des del 23 d'abril, dia de la seva inauguració oficial, fins el 6 de maig en que fou clausurada. I hem de fer constar amb goig—per quant això representa que el nostre poble no es desentén d'aquestes manifestacions que tant enalteixen l'esperit, i tant reconforten l'ànim dels atents al moviment espiritual de les masses—, que l'instal·lació fou visitada per gran nombre de persones de totes les classes socials, entre les quals en verem moltes que no es limitaven a la contemplació, sinó que, llapis en mà, anaven prenguent notes, el que vol dir que n'assaborien el fruit i en treien el seu partit.

El 23 d'abril, com hem dit, tengué lloc a la tarda l'inauguració oficial de l'exposició. Aquell dia hi anaren les Autoritats, els membres de la Junta de Govern, gran nombre d'afiliats de l'Arqueològica i moltes persones especialment invitades. El President de l'entitat organitzadora, Sr. Elvir Sans, pronuncià unes paraules plenes

de cordialitat, explicant la gènesi de l'acte i fent veure la seva transcendència cultural; donà les gràcies als col·laboradors, sobretot als de les illes germanes, Menorca i Eivissa, per la seva brillant aportació i agrai a les Autoritats i demés persones presents la seva assistència. Li contestà el Batlle de la Ciutat, Sr. Lluís Ferrer, felicitant la Societat Arqueològica Lulliana per la seva patriòtica tasca cultural, i declarà oficialment oberta l'exposició.

Tota la gran sala vestíbul de la Societat Arqueològica era plena de llibres i fascicles, calculant-se en més de mil el nombre d'exemplars exposats magníficament en rengleres superposades, i en quatre vitrines la part impresa de més valor bibliogràfic i els manuscrits més interessants i rars. Els prestatges, dividits en seccions, facilitaven la recerca i l'estudi per matèries: Història de l'Església, Biografia, Heràldica i Genealogia, Prehistòria, Arqueologia, Història de fets determinats, Comarques i Pobles, Història General. Les illes de Menorca i Eivissa comptaven amb estants especials separats.

Per la classificació esmentada, el lector que no pogué visitar aquesta exposició es podrà així mateix fer càrrec de la seva gran importància bibliogràfica, que assenyala una fita de relleu dins el camp de la història de la cultura insulars.

Hem de fer constar també, que en aquesta exposició solament hi trobaren cabuda les publicacions de caràcter purament històric, doncs si s'hi haguessin posat tots els llibres, revistes i periòdics que incidentalment han publicat treballs sobre la història de les illes, no hauria estat possible fer-la, ja que la casa no hagués tengut capacitat suficient. Fou a més, aquesta exposició molt restringida quant a la matèria seleccionada. La geografia, per exemple, la cartografia, els llibres de viatges i les guies, que formen part sens dubte de les ciències auxiliars de la Història, no hi eren i tenim notícies que integraran una altra exposició futura complementària d'aquesta.

A l'esplendor d'aquesta mostra hi contribuïren, cedint els seus exemplars, els bibliòfils més distingits de la nostra Ciutat i algunes Corporacions i Entitats, i de l'organització dels stands de Menorca i Eivissa se n'encarregaren, respectivament, els Srs. Francesc Hernandez-Sanz i Mn. Isidor Macabich, els quals, ajudats d'altres desinteressats col·laboradors de les illes, s'han fet creditors, per l'esforç realitzat i la magnífica mostra aportada, al reconeixement i gratitud dels mallorquins aficionats a aquestes demostracions.

Poc fruit se'n treuria, però, d'aquesta classe d'exposicions si una vegada clausurades no en romangués més rastre que el de la simple

visió, o el de les notes aïllades que alguns estudiosos poguessin haver pres personalment. Això no bastaria a justificar els sacrificis ni els treballs realitzats per a la seva organització. Conscient com sempre la Societat Arqueològica Luliana de la missió cultural que s'imposà, i desitjosa de completar i arrodonir en tots els seus extrems la tasca d'aquesta exposició, ens han assegurat que, com a colofó de la mateixa, en publicarà dins breu temps el catàleg general. Així quedarà per sempre més, amb aquest catàleg, el record efectiu d'aquesta gran exposició, obra d'inafiable valor per tots aquells que es dediquen o es dedicaran un dia a la nostra Història.

En aquesta exposició hi varem veure totes les curiositats bibliogràfiques; des del vell manuscrit que té el to de les flors marcides, fins al fascicle novell que encomana la flaira de tinta fresca. Hi era tota la literatura polilingüe de la nostra història que, classificada per èpoques de producció, ens presentava al viu el gràfic de la nostra personalitat idiomàtica, amb les seves altes i baixes, el flux i reflux producte de l'integració i la desintegració espirituals, resultat dels dominis i de la renaixença. I encara el nom dels autors que, evocats individualment i separadament, feia pensar en tantes coses i en tan diverses històries i anècdotes particulars i personals: autors estrangers, continentals i insulars, molts dels quals foren coneguts i amics nostres, renovat ara el seu record per les obres exposades, estimulants del treball que sempre resta.

Aquesta exposició, per altra banda i davant els ulls de l'observador metòdic, ha constituït també un homenatge, encara que impremeditat i inconscient, per la mateixa Societat organitzadora, ja que es dona el cas honorós que no hi ha quasi cap autor, de cinquanta anys ençà, que no sigui o no hagi estat membre de l'Arqueològica Luliana. Això prova i demostra, en forma irreplicable, la raó d'ésser i la grandiosa tasca que aquesta Societat benemèrita ha portat a terme des de la seva fundació, essent-li Mallorca deutora de gratitud.

* * *

El mateix dia 23 d'abril, després d'inaugurada l'exposició de l'Arqueològica Luliana, fou oberta també, a les "Galerias Costa", organitzada per l'"Associació per la Cultura de Mallorca", una altra exposició bibliogràfica, integrada per les obres editades pel Sr. Comte de Kessler, avui hoste de l'illa.

Fou reduït el nombre de llibres, magníficament colocats en vi-

trines, però, aquesta reducció no va excloure, de cap de les maneres, l'importància i l'esplendor d'aquella exhibició.

Llibres bellíssims s'oferien, oberts i tancats, com un espectacle meravellós al visitant. L'exposició, tota ella i sense extreure'n cap volum, fou una completa demostració de bon gust i de riquesa bibliogràfica. Les enquadernacions de les obres, els dibuixos, la part tipogràfica i fins el mateix paper, fabricat especialment, denoten el refinament, l'art i l'estilització acurada del gran amateur editor, Sr. Comte de Kessler. No endebades—i ara ens ho explicam perfectament—, té guanyats, amb les seves edicions assequibles només als bibliòfils rics, abundants premis internacionals.

* * *

Encara servavem el gust exquisit que ens proporcionaren l'any passat la mateixa Societat Arqueològica Lulliana i l'Associació per la Cultura de Mallorca, amb l'exposició, per elles organitzada conjuntament, del Llibre de la Renaixença—de la qual, aquesta Revista dins breu temps en publicarà el catàleg general—, quan enguany hem pogut fruit de les noves exposicions bibliogràfiques que comentam.

La tasca d'aquestes dues Entitats és ben honrosa i desinteressada, i reverteix a honor de si mateixes. Elles són sens dubte les que, capdavanteres, arboren la senyera de la cultura a Mallorca, una senyera que té ja una bella tradició.

Que aquests espectacles que reconforten l'ànima no mancabin, sinó pel contrari, que possin més fondes arrels a la nostra terra i multipliquin el brancatge frondós de la nostra cultura, és el nostre desig més fervent.

A la Mare de Déu de la Candelera

I

OH Mare de Déu
de la Candelera,
que foneu la neu
de la rossolera:

que domptau el fred
de l'aspra hivernada
i endolciu l'airet
que duu la gelada!

Vostra festa anyal
sobre el món en febre
és un cirial
a dins la tenebra.

L'hivern aclariu
amb vostra puresa,
la terra en somriu
com en la infantesa.

Esclata el redol
en flors—oh delícia!—,
llisca entorn el sol
com una carícia.

L'aucell mort de fred,
dins vostra mà calda
reviu, i a pleret
canta en vostra falda...

El camp s'estremeix
de vernal pruïja,
la mar s'amanseix,
brosta al sol la tija;

la brulla somriu
dins son verd més tendre
—primerenc caliu
que espolsa la cendra—

i pel fresc pendic
de la muntanyola
es bada el narcís,
floreix la viola,

s'obri el botó-d'or...
garlanda encisera
pels braços en flor
de la Primavera!

Neu a dins el cel,
saba a dins les branques,
minva el fred cruel,
floreixen les tanques.

D'un sobtat gombol
la vida es recobra,
torna lluï el sol
pel ric i pel pobre...

II

Oh Mare de Déu
de la Candelera,
que foneu la neu
de la rossolera;

per Vós l'ametller
va florî abans d'hora,
donau-li recer
que el mestral l'esflora!

Preservau del glaç
l'abella qui tresca:
pels vostres altars
fa la seva bresca.

Revivau a glops
la saba gelada,
allunyau els llops
de tota contrada;

sota el blau mantell,
on la neu no es posa,
emparau l'anyell,
redossau l'alosa!

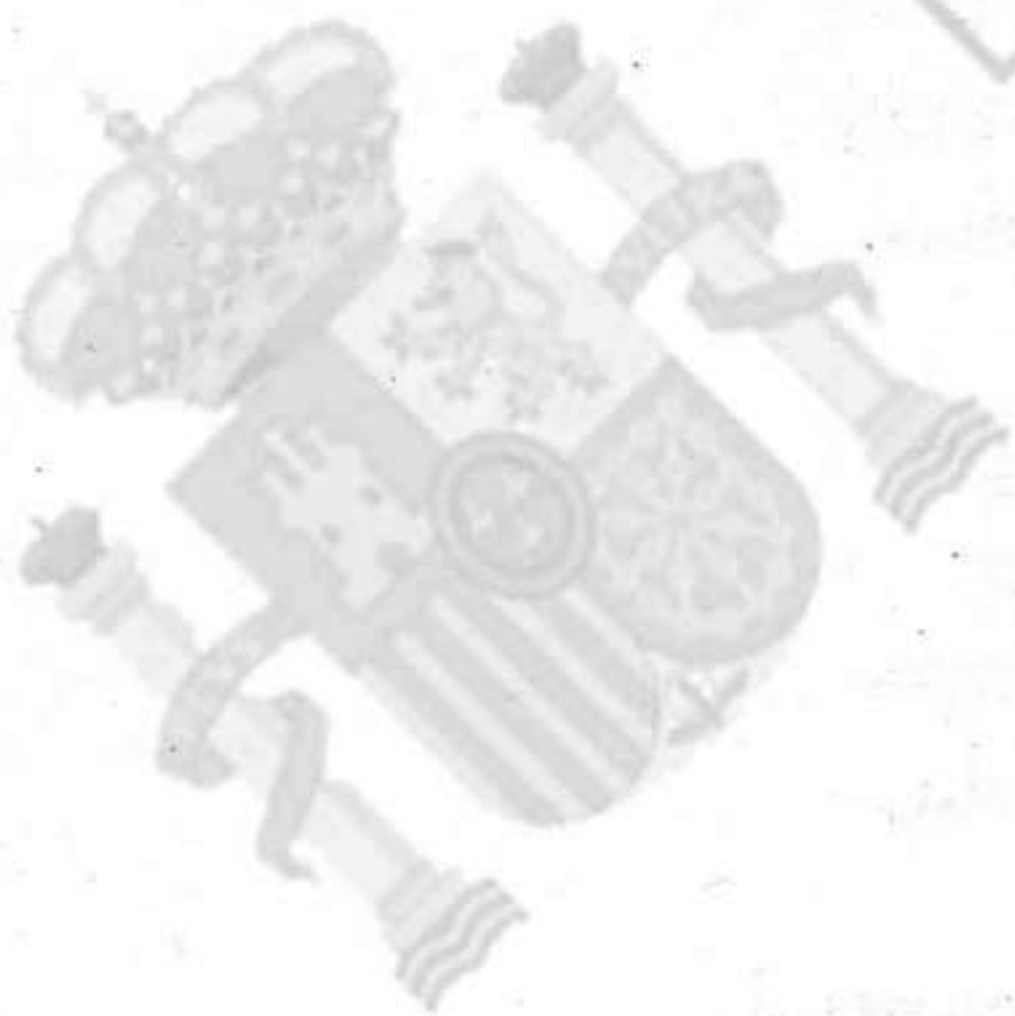
Fressau de camins
la landa deserta,
i en nostres destins
dau-nos la fe certa!

Gelat és el freu
i la nit obscura...
Brilli pel romeu
la vostra llum pura,

Candeler de Déu
que encès dins el gebre,
desglaçau la neu,
foneu la tenebra!

GUILLEM COLOM

MINISTERIO
DE CULTURA

R O T O N D A

HI ha un raonar que és producte d'una disciplina mental. Les matemàtiques, llur manera i llur mètode, traspuen en les filosofies de Descartes i Leibnitz i àdhuc llegint Pascal i Balmes se'ns ocror involuntària una frase:—Heus-ací les matemàtiques al servei del dogma.

Aquell avís famós: “No entri qui no sàpiga Geometria” no pot interpretar-se com a descortesia vers els que no en sabien, sinó com una forma compendiosa de dir que els geòmetres grecs no podien útilment establir comerç intel·lectual amb els no matemàtics, puix els raonaments dels uns no haurien estat contestats adequadament pels altres, esdevenint impossible tota intel·ligència.

Hi ha, encara que sembli paradoxal, moltes maneres de raonar i uns senten més que no altres la pruija de raciocini i justificació.

Sant Agustí tracta d'explicar a l'obra “De la Ciutat de Déu” el motiu que fossin sis els dies de la Creació; la seva ment lògica no acceptava d'antuvi que el nombre sis hagués estat escollit per Déu arbitràriament i ho explicava per les propietats matemàtiques d'aquest nombre.

Els coneixements matemàtics, com es sap, els llegaren als grecs els egipcis, babilonis i fenicis, però Atenes els assaona i el nombre vé a ésser la clau del sistema pitagòric i amb la proporció, font d'harmonia i d'eurítmia, s'arriba als miracles de perfecció artística de Fidias, Policlet i Praxiteles, dels quals dins el nostre microcosmos n'és rastre magnífic l'estatuària greco-romana del museu de Raixa que avui guarden els murs del castell de Bellver.

* * *

Però no volem cantar amb lirisme l'excel·lència del nombre, ans fer esment que la lògica matemàtica no es redueix a que dos i dos facin quatre, que això no és més que nomenclatura; sinó que dóna un encuny especial al raonament, de tal manera que partint

de principis evidents, hipotètics o demostrats, arriba a veritats incontrovertibles. La lògica matemàtica estableix mètodes estrictes que comprova a cada moment i la seva forma discursiva devé rígida i estreta, però és plena de claredat i certesa.

Les hipòtesis i postulats, veritats indemostrades indispensables, no són convencions arbitràries, perquè, com diu Henri Poincaré, si així fós serien estèrils.

La ciència matemàtica a més ha fet avançar les altres ciències en proporcions incalculables. Els serveis prestats especialment a la Física en la lluita per domptar la Natura són nombrosíssims. Si molts d'invents són deguts a l'atzar, no ho han estat llurs perfeccionaments ni l'explicació racional de dits invents. Pensem que una senzilla fórmula com la d'Ohm és base de l'Electrotècnia. Pensem també en la fecunditat d'alguns principis físics, com el de la conservació i transformació de l'energia.

* * *

No s'ha de bescantar, doncs, la tasca feta per la ciència valguent-se del pensament lògic i de l'empíric, però cal no exigir del saber científic que ens resolgui els problemes metafísics ni àdhuc molts de socials: un excés de raonament pot induir a assaigs socials perniciosos.

Deia el nostre ínclit Quadrado que respecte a cert ordre d'idees només hi havia dues posicions lògiques a adoptar: el tradicionalisme i l'escepticisme.

I com que un escepticisme o criticisme negatiu que fóra permanent, ultra nociu seria antifilosòfic, tot escepticisme sol acabar amb afirmacions. També el dubte té la seva terra de promissió.

Així vé la raó pràctica allunyada de la teorètica en el criticisme kantian, després de l'anàlisi de la raó i dels límits del coneixement. Tot en últim terme és reductible a lògica o ètica, però aquesta es desnaturalitza quan vol devenir lògica. O bé es cau dins l'amoralisme de Nietzsche quan s'exalcen els instints vitals més primaris, com la voluntat de potència, en contraposició a les virtuts cristianes.

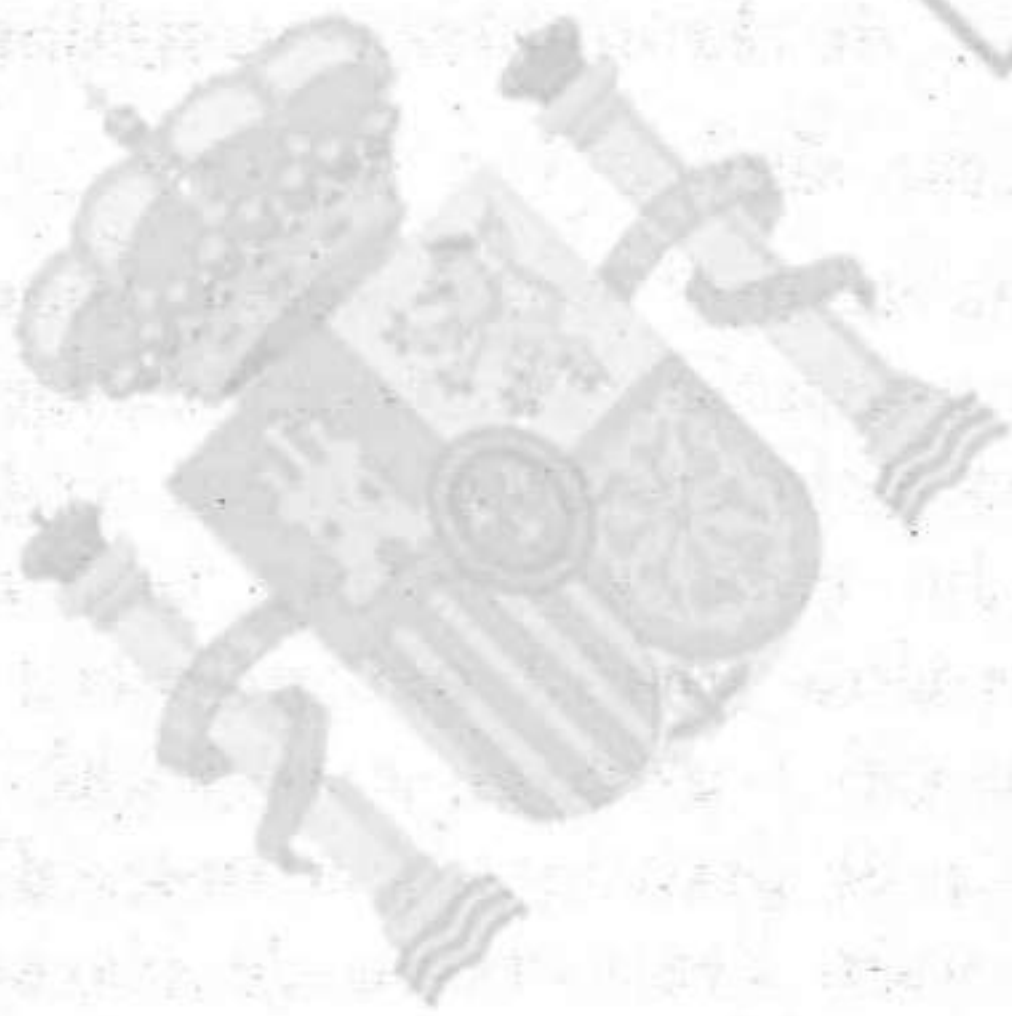
Altres avui, com és ara Kayserling, veuen el greu fenomen modern de l'indiferència religiosa, que fa que manqui a molts d'hommes ço que dóna consistència interior immediata, i voldrien que la veritat científica devengués expressió de la veritat moral, vestimenta

d'una existència espiritual, transfigurant un sistema de coneixements objectius per la presència de l'esperit.

Però les morals individuals o socials no s'improvisen; com no s'improvisen els estils, sinó les modes.

BARTOMEU FORTEZA

MINISTERIO
DE CULTURA

L'ESTAT DE DRET I ELS FEIXISMES

AQUEST article duu un títol que podriem subtitular “Un tema del nostre temps” o mes bé “El tema del nostre temps”. A la nostra època li ha tocat l'honor, que és honor encara que vagi acompanyat de perills i dificultats i sobretot de greus responsabilitats, d'ésser d'aquelles èpoques que van veient la transformació de les seves hores en pàgines amb sentor de tinta fresca del gran llibre de l'Història. Ha finit un món i en neix un altre. I el nou nat es desentén del món passat i sent noves curolles que els avis no sentiren. Les dificultats del nostre temps corresponen a les crisis i dolors i perills del greu part d'un món nou i d'una nova societat, que es vol desentendre de tot el pretèrit i portar aquell lema tan orgullós que portava una casa de la noblesa castellana:

“no descendemos de reyes, sinó reyes de nos”

El catàleg dels problemes dels temps nous seria inacabable. Els mitjans de locomoció i de comunicació, s'havien conservat gairebé els mateixos d'ençà del temps dels romans fins al segle XIX. Però la noció de la distància ara ha estat suprimida pels nous invents i per la tècnica moderna. Ara s'ha assolit per primera vegada la unitat del món, baix de la direcció i guiatge espiritual i àdhuc material d'Europa. Però la cultura i el prestigi d'Europa, d'aquesta Europa que s'entesta en donar al món l'espectacle de les seves divisions internes, estan en crisi.

Es aquesta crisi simplement de creixença, o és quelcom més profund, una crisi de mort, com tantes altres que han matat brillants civilitzacions d'altres temps? Som optimistes. Hi ha qui vol suposar que el punt més interessant del món, i per consegüent el seu centre geogràfic, és ara l'extrem Orient i més concretament el Japó. Però l'actual civilització dels japonesos és una civilització simiesca, d'imitació exterior d'unes coses que en el fons no entenen, i de les que sols s'han pogut assimilar la superfície. A les darres causes, les que formen el substracte de la civilització occiden-

tal, no hi han arribat ni hi arribaran mai els japonesos. D'aquí la seva incapacitat pel més mínim dels invents.

S'ha anomenat a la nostra època, l'edat de les màquines. I s'han presentat les màquines com a deïtats infernals que destroçaven als seus creadors, que els esclavitzaven, i que, creades per ésser criats s'havien convertit en amos. Conta l'abat Lanzelotti que l'any 1579 els treballadors de Danzig varen matar un tal Antoni Muller, inventor d'una màquina de teixir i que la màquina fou cremada a la plaça pública, ja que en ella veïen un inimic pel pervenir. També a Hamburg fou manada cremar pel Senat una altra infernal màquina teixidora. Certament, els homes a vegades no han sabut controlar degudament les màquines que havien creat. Però la màquina en si és essencialment innocent, i un dels problemes d'ara és el de l'organització, a base de la justícia, del formidable poder que la tècnica ha posat en mans de l'home.

I cuidar que dins el maremagnum del naixement d'unes noves condicions de vida, no es perdi lo principal, la cultura, que és la base de tota l'organització material d'Europa. Que no ens passi allò que conta el romancer.

“con la grande polvareda
perdimos a Don Beltrane”.

Lo més essencial són els valors espirituals, i en aquests moments de confusió i de caos, és a n'aquests que hem d'intentar salvaguardar par damunt de tot.

Ens contava un dia el catedràtic de Política social de l'Universitat de Madrid, que una vegada preguntava un catedràtic de medicina, discutint sobre una reorganització del pla d'estudis universitaris, per a què servia la Metafísica. Li varen haver de contestar que per res i que en això està precisament el seu mèrit. La Metafísica ha servit perquè Descartes inventàs el seu dubte metòdic i el mètode deductiu, que és la base de la matemàtica i de la física modernes i per tant de totes les seves conseqüències pràctiques. Devora l'aspecte instrumental, hi ha l'aspecte espiritual de la nostra civilització. Les múltiples activitats que recolzen sobre una vida d'espiritualitat, són les que fan les conquestes que possibiliten els posteriors invents pràctics. Es a la ciència pura a on han anat a cercar els seus primers principis els inventors; altre temps hi pogué haver invents deguts a la casualitat o a la intuïció, però ara

es descobreix més que per riquesa intuïtiva, per riquesa científica i cultural i en el més alt de la ciència, en els seus darrers esgraons és a on estan els homes de les idees més abstractes i menys aplicables directament a la vida pràctica.

Però la cultura és una planta molt delicada que per a poder viure necessita una adequada atmòsfera de llibertat.

Ara bé: els nous Estats autòritaris neguen a totes les activitats aquesta atmòsfera de llibertat espiritual; d'aquí l'incapacitat dels pobles sotmesos a n'aquests règims per produir un sol fruit autèntic de cultura o d'art. Es dirà que en altres temps (Edat Mitjana-Renaixement) no hi havia règim de llibertat i malgrat això es crearen magnífiques obres de l'esperit. De llibertat política, sobretot com ara l'entenem, certament que no n'hi havia, però del diví do de la llibertat espiritual en tenien abastament, sobretot en aquell segle XIII en que crec que hauria de començar l'estudi de l'Edat Moderna, ja que és el vertader pare de la nostra civilització actual.

Aquesta llibertat espiritual ara la neguen els feixismes, i és natural, ja que juntament amb ella els feixismes no poden viure. A Espanya, el dictador Primo de Rivera no va reeixir a ofegar-la completament i això va ésser la seva mort, ja que fou la rebel·lió espiritual qui va enderrocar la dictadura.

Indubtablement, un dels més grans invents, sinó el més gran de l'època moderna, és l'invent jurídic de l'Estat de Dret, aquest Estat de Dret que la Revolució Francesa va aixecar davant els antics Estats que eren solament Estats de fet, encara que es volguessin justificar amb la teoria d'un pretès dret diví.

Podriem definir el feixisme com la dictadura de les classes mitges, enfront del capitalisme i de la dictadura del proletariat; precisament d'aquelles classes mitges que en les seves teories socials va donar Carles Marx com inexistents, al suposar tan sols als amos dels instruments de producció i als treballadors dominats pels mateixos mitjançant el jornal o salari. Són aquestes classes mitges uns grups socials que no són capitalistes ni tampoc proletaris, que han imposat a la totalitat el criteri d'una minoria, que mitjançant la coacció ha creat una aparent unanimitat.

A vegades aquest Estat autoritari, centralitzador, intenta disfressar els caires antipàtics del sistema, inventant això d'Estat corporatiu, o fent-se plebiscitar per les turbes amb la convocació de referendums sense discussió i sense llibertat. Això d'Estat corporatiu

sona molt millor que Estat autoritari o Estat absolutista, però en el fons tot són paraules.

Ningú no sap ben bé avui que cosa és, ni que hauria d'ésser aquest Estat corporatiu. Quan hi havia les corporacions vertaderes en l'Estat Mitjana, no existia l'Estat en el sentit modern de la paraula. Quan es creà en el dies del Renaixement l'Estat modern, els gremis i les corporacions ja estaven en franca decadència. I ara en realitat les corporacions no existeixen.

L'Estat corporatiu voldria significar, com fa remarcar Luigi Sturzo, l'Estat com a resultat de les corporacions. La base del poder polític seria l'organització econòmica representada per les corporacions. Però aquestes haurien de tenir una autonomia pròpia i lliure, no imposada des de dalt. I el principi col·lectiu o representatiu a base d'una certa llibertat, està ben enfora de la voluntat i de la mentalitat dels dictadors, encara que es diguin corporativistes.

Probablement un veritable Estat corporatiu no podrà existir mai. Ni es desijable que existeixi, ja que per definició hauria de basar tota la vida estatal en el factor econòmic, i la vida política ha d'ésser l'exponent d'un conjunt de valors morals, econòmics, jurídics i culturals dins l'ambient estatal i dins l'ambient internacional. El factor econòmic, segurament molt important, sobretot en els temps moderns, no ha d'ésser el representant exclusiu de tots els altres valors.

I aquí topam amb un important punt de contacte del feixisme amb el sindicalisme, afinitat que ja preconitzava Mussolini en unes converses amb Emil Luwing al confessar que el seu inspirador en filosofia havia estat Sorel, el teoritzador del sindicalisme francès. Són aquestes unes ideologies simplistes, a base de la filosofia vitalista de la intuïció de Bergson, en contraposició al racionalisme i a la rigurosa lògica socialista de font alemanya, que van perfectament amb el que tenen de primitiu certs aspectes del món modern (simplicitat en tot, davant el decadentisme complicat de finals del XIX) i marquen un anhel de retorn a les fonts més primitives del sentiment, de l'art i de la política.

Al negar la llibertat, però, encara que sigui amb el pretext d'afavorir la producció material, a la llarga maten allò que volen defensar, encara que sigui a costa d'una de les millors conquestes de la cultura europea.

Les activitats morals, sense les quals a la llarga no podria

viure una vida de producció, no poden existir en una societat sense una llibertat espiritual o en lluita contínua; la cooperació, la tolerància, la comprensió i la solidaritat són essencials en la vida progressiva dels pobles. Precisament és per falta d'una adequada atmòsfera moral, que avui està en crisi la vida de producció. La moral, totes les morals, ensenyen a l'home a viure fora de la base exclusiva de l'egoisme.

Aquestes dificultats polítiques que actualment aclaparen tot el món, són en realitat una conseqüència natural de la transformació d'un Estat negatiu en un de positiu. La llibertat econòmica, la lliure concurrència i l'imperi de la iniciativa privada, àdhuc en l'interior de les nacions varen desaparèixer engolides pels Trusts; ara aquests han mort a mans dels monopolis, tant en els Estats que es diuen partidaris de l'economia dirigida com en els altres; això posa tota la riquesa del món en poder d'una petita minoria, en unes quantes mans. Els Estats, però, no poden permetre que la sort dels pobles estigui en unes poques mans irresponsables; això duu irremissiblement al socialisme d'Estat, i l'antic Estat gendarme, negatiu, passiu davant l'economia, es converteix en l'Estat provi-dència, intervencionista, més que intervencionista, ja que seria, o serà, l'únic amo de tots o bona part dels mitjans de producció.

A. I. ALOMAR

CANÇÓ DE JUNY

EL blat ens mostra l'espiga madura
entre clapeig de roselles de sang.
A cau d'orella m'ha dit la natura:
el mes de juny altre cop va tornant.
Va retornant amb la vesta daurada
que amb els seus raigs el sol li ha teixit
i la natura veient sa arribada
amb rics joiells els seus camps ha vestit.
Els segadors ja preparen les dalles
que el temps de sega de nou ha tornat.
I les donzelles enmig de rialles,
roges de galtes, el rostre colrat,
van entonant melodies de festa,
càntics de joia, nascuts dintre el pit,
i els tornaveus—com si fos una gesta—
per les muntanyes els han repetit.
El blat ens mostra l'espiga madura
entre clapeig de roselles de sang...
i dins del cor, solament hi perdura
la llum eterna del Vi i el Pa blanc.

MANUEL SERRAT I PUIG

El nou Grup Escolar “Jaume Ier” en el glacis de Santa Catarina

DINS les temptatives de millora urbanística que emprèn ara el Municipi de Palma es destacarà amb relleu especial, vull creure, el futur conjunt del glacis de Santa Catarina.

Abans—tots ho recordam—era una taca deforme, eixuta, inhòspita, estèril; un munt de graves ressecades; un apèndix mort de la ciutat. Semblava que damunt i davall aquella crosta hi governava una maledicció que impedia tota casta de corrents vitals.

Vull dir que feia peresa, realment, enfrontar-se amb aquella gran zona paralítica de la urbs i tornar-la a la vida.

¿Quin sistema calia aplicar per això?

¿Era admissible el criteri sustentat per alguns elements—no molt nombrosos, però si molt entossudits—d’esmenussar en solars la feixina i estendre cap a Ciutat la barriada de Santa Catarina, i, encara, per accentuar més la grisor i la rutina, tapar la Riera?

No era admissible això de cap manera, i així ho han comprès els Ajuntaments d’aquests darrer anys i la Comissió Gestora actual, propugnant un criteri més modern, més en consonància amb els postulats de la higiene i de la urbanització en general.

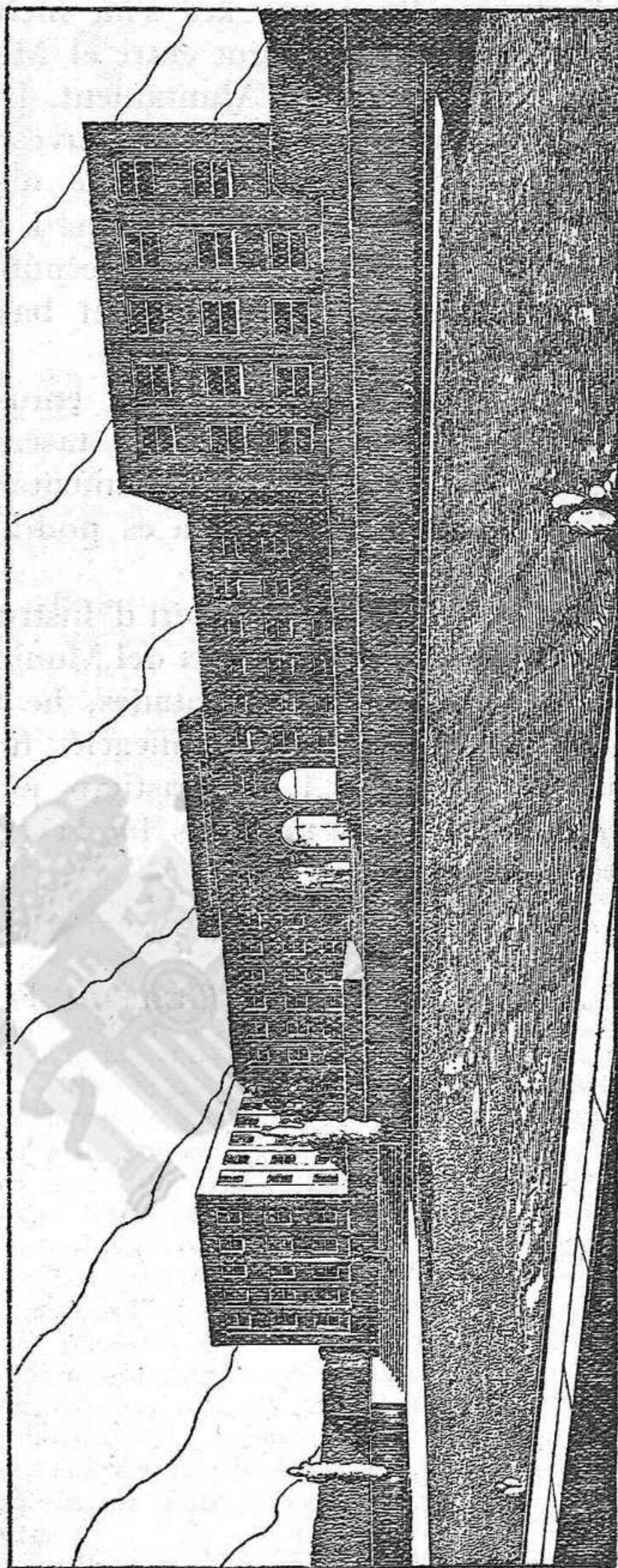
Hi ha ja d’antic en aquella zona un costat monumental: el format pel bastió de Sant Pere, per la Riera i el pont vell d’aquesta.

Tot això—encara que minimitzat per l’encartrona caserna d’artilleria—, constitueix una gran base urbanística, de les que en llenguatge professional s’anomenen “punt d’interés”.

No era qüestió, doncs, d’acumular dos desbarats: tapar la Riera i tapar, després, amb construccions suburbials, un notable punt d’interés.

Per contra, hem tengut la sort que s’acoblassin damunt la feixina dues grans iniciatives que honraran sempre els batles i els Consistoris que les han mantengudes i encarrilades. Durant l’alcaldia silenciosa del senyor Joan Aguiló s’aconseguí de l’Estat la cons-

VARIACIÓ MODERNITZADA DEL GRUP ESCOLAR "JAUME IER"

CAPACITAT : 1.300 ALUMNES
PRESSUPOST: 634.000 PEsSETES

trucció d'un gran edifici d'ensenyament, que d'antuvi es consagrà a la invicta memòria de Jaume Ier, i que ara s'ha inclòs en el pla general de construccions escolars convingut entre el Ministeri d'Instrucció Pública i Belles Arts i el nostre Ajuntament. Durant l'alcaldia tan allunyada del repòs del senyor Darder s'investí, agullonats pel greu fenomen de l'atur forçós, la considerable obra de transformar en parc públic, amb zones de bosc, jardins i camps de joc pels nins d'aquestes escoles, la grandiosa zona despoblada que va des de la plaça de Santa Creu al Jonquet i del bastió de Sant Pere a la ronda de Ponent.

Ara, l'actual Comissió Gestora segueix amb entusiasme, dins els mitjans econòmics de què pot disposar, la tasca meritíssima d'harmonitzar les dues obres i assegurar la monumentalitat del conjunt, que dins tres o quatre anys esperam ja es podrà començar a fruit.

Per part meva, honrat per part del Ministeri d'Instrucció Pública amb la direcció del nou edifici escolar i per part del Municipi de Palma amb la direcció de les urbanitzacions esmentades, he pogut intentar—no sé si podré reeixir—, una tasca d'unificació, fugint de dues coses: del detall inútil i empalagós i del pastitxo mallorquinista, que és, decididament, allò que més mal ens fa, la cosa que més desconceptua el nostre mallorquinisme.

GUILLEM FORTEZA

C R Ò N I C A

LA FESTA DEL LLIBRE.—Per celebrar la diada del llibre, l'Associació inaugura el dia 23 d'abril a les Galeries Costa una Exposició dels llibres de la *Cranach-Press* de Weimar. Assistiren a l'acte de l'inauguració les autoritats, presidides pel Batlle de la ciutat Sr. Ferrer Arbona, i una selectíssima concurrència. Hi assistí també el fundador de la *Cranach-Press*, Comte Harry Kessler, a la gentilesa del qual és deu que fos possible celebrar dita exposició.

La *Cranach-Press* és un organisme artístic del qual es pot afirmar que té un fonament internacional; ja que el Comte Kessler ha utilitzat per aquesta obra l'immensa varietat de coneixences que la seva vida activa de diplomàtic, escriptor, polític, i coneixedor d'art l'hi ha permès arreplegar. Així per exemple, després de llargs anys d'estudis, li ha estat possible fundar, prop de París, en col·laboració amb Gaspard Maillol, una fàbrica on es fa la minuciosa preparació del paper, que per la fibra, estructura i color no és comparable a cap altre. A Anglaterra anà per a dibuixar els tipus usats, que són una de les més belles característiques de les impressions Kessler, i on trobà l'ajuda de Edward Johnston, un dels artistes més capaços per poder seguir el mètode dels impressors dels incunables, que com és sabut es dibuixaven ells mateixos les lletres. En les obres exposades tot el treball es fet a mà, i en aquest treball manual el dibuix i el gravat de la tipografia és una cosa essencial.

Però, així com els impressors dels incunables patien d'una certa uniformitat, en els llibres de Kessler es pot comprovar fins a quin grau de diferenciació és possible arribar, perquè es pot ben dir que cada llibre és distint dels seus germans per la diversa ornamentació, sobretot per les magnífiques inicials que mai falten, per les il·lustracions i fins per les diferents lletres empleades. Les condicions estètiques d'aquests llibres són perfectes, i el seu caràcter plàstic deriva sobretot del gravat en fusta, que és l'únic empleat, prescindint de totes les demés tècniques. Els gravats són coses meravelloses, i al costat dels grans gravadors anglesos i alemanys, el català Aristide Maillol, l'il·lustrador del *Hamlet*, la tècnica del qual no és comparable a cap dels gravadors que el precediren.

En aquesta crònica no és possible entrar en detalls, que el llegidor podrà trobar en llibres i revistes especialitzades; per exemple, creim un deure recomanar el treball de Rudolf Alexander Schröder, que aparagué en l'anuari *Imprimatur* de l'any 1931, que publica la Societat d'Amics del Llibre de Hamburg.

A l'exposició hi figuraven diversos exemplars de cada una de les obres que donam en la llista que segueix; també hi havia nombroses fulles amb les il·lustracions, a fi que els visitants es pogués fer càrrec de la

total bellesa del llibre exposat. De totes les obres n'hi havia exemplars relligats, i les luxoses relligadures mereixeren unànims elogis per la seva bellesa.

Aquesta Expossició, la primera de la seva classe celebrada a la nostra Ciutat, fou molt visitada.

Llista de les obres exposades:

Die Odissee. Neu ins Deutsche Übertragen von Rudolf Alexander Schröder. (L'Odissea. Novament traduïda a l'alemany per Rudolf Alexander Schröder). 2 toms, 28 5 × 21,5 cms. Tom I: Cants I-XII, 179 pàg.; Tom II: Cants: XIII-XXIV. Cinc gravats en fusta d'Aristide Maillol; Inicials i títol de cada llibre gravats en fusta per Eric Gill. Lletra: Caslon Antiqua. Direcció de l'impressió: Comte Harry Kessler. Un dels exemplars exposats estava relligat, amb motius ornamentals trets del temple de Tebes.

Max Goertz: Gedichte.—(Max Goertz: Poesies).—64 pàg. 23,5 × 18 cm. Relligadura de A. E. Enders de Leipzig. Vinyeta del títol i ordinació tipogràfica de Georg Alexander Mathéy. Lletra: Caslon-Antiqua. Publicat l'any 1922.

P. Vergilii Maronis Eglogae & Georgica Latine et Germanice / Volumen Primus: Eglogae. (Text llatí revisat per Thomas Achelis i Alfred Korte. Les Eglogues de Virgili en l'idioma original i la traducció alemanya de Rudolf Alexander Schröder). Amb il·lustracions dibuixades i gravades per Aristide Maillol. 114 pàg., 33 × 25,5 cm. Hi havia un exemplar en pergamí, i un altre en paper especial fabricat per Maillol i Kessler.—Els títols i les grans versalies tallades en fusta per Eric Gill; ornamentació d'Aristide Maillol. L'encuny de les lletres fou tallat en fusta per Edward Prince sota la direcció d'Emery Walker, i aquests tipus foren fets: l'Antiqua segons l'empleada l'any 1470 a Venècia per Nicolau Jenson; el tipus de cursiva segons el dibuix de Edward Johnston. A més de l'edició alemanya n'hi havia exposat un exemplar de l'anglesa. L'impressió d'aquest llibre fou començada l'any 1914, però a causa de la guerra no s'acabà fins l'any 1926.

In memoriam Paul Cassirer 7 Januar 1926. (Parlaments en memòria de Paul Cassirer pronunciats en sos funerals per Max Liebermann / Harry Graf Kessler i una memòria de René Schickele). 15 pàg. Imprès a mà, sota la direcció del Comte H. Kessler. Títol gravat en fusta d'Eric Gill. Inicials d'Aristide Maillol. Lletra: Jenson-Antiqua. Publicat l'any 1926.

William Shakespeare / Geschichte von Hamlet, Prinzen von Danemark. (Novament traduït i arreglat per Gerhardt Hauptmann, acompanyat d'extractes de la Història de Saxo Gramaticus i François de Belleforest i de la Hystorie of Hamlet traduïdes: l'història danesa de Saxo Gramaticus per Max Moltke i Robert Gericke; la de François de Belleforest i l'Hystorie of Hamlet pel Comte H. Kessler). Figulines i gravats en fusta de Gordon Graig 203 pàgs., 35,5 × 24 cm. Directors de l'impressió: Comte H. Kessler, J. H. Masson i Max Goertz. Tipus del títol, gravats en fusta per Eric Gill. La lletra fou projectada per Edward Johnston, prenguent per model les de Fust i Schoeffer del Psalteri de Maiença de l'any 1457. Hi havia exposat un exemplar en pergamí i un exemplar en paper especial Kessler-Maillol. L'un d'ells relligat en marroquí vermell, línies, títol i dibuix en or. Aquest llibre fou publicat l'any 1929, i aquell mateix any el Jurat de la Fundació de l'art del llibre d'Alemanya el declarà un dels més bells llibres publicats.

Max Goertz-Zwei Nouvelles. (Max Goertz: Dues contarelles). 83 pàg. 26, 3 × 17,5 cm. Direcció de l'impressió: Comte H. Kessler. Lletra: Caslon-Antiqua. Publicat l'any 1929. Com l'anterior fou declarat un dels millors llibres impresos a Alemanya l'any 1929.

William Shakespeare: The Tragedie of Hamlet Prince of Denmark. (Editat per J. Dover Wilson segons el text del Segon quarto, imprès l'any 1604, d'acord amb les còpies més fidels i perfectes. Treballat de nou filològicament per Dover Wilson amb aparell crític i comentari filològic. Acompanyat d'extractes i traduccions de Saxo Gramaticus, i de la novella sencera "Hamlet" de François de Belleforest, i de la traducció contemporània de la "Historie of Hamlet". Amb 80 figures i gravats en fusta de Gordon Graig. 186 pàgs. 35,5 × 24 cm., i a més 34 pàgs. d'aparell crític. Hi havia exposat un exemplar en pergamí, i un en paper de Kessler-Maillol, relligats en marroquí vermell, títol i línies daurades. Direcció de l'impressió: Comte H. Kessler i Max Goertz. Les lletres són les mateixes de l'edició alemanya, però per als marges s'han empleat noves lletres gravades especialment.

Reiner Maria Rilke: Gedichte. (Reiner Maria Rilke: Poesies). 2 toms de 271 i 282 pàgs. respectivament, 27 × 16,5 cm. Títols gravats en fusta per Eric Gill. Lletres de la Cranach-Press Jenson-Antiqua. Paper del japó; publicat l'any 1930.

Pierre de Margarie. Éloge de la Typographie. 13 pàgs., 28 × 18 cm. Inicial daurada a mà dibuixada per Aristide Maillol i gravada per Max Goertz. Lletre Jenson-Antiqua. Publicat l'any 1934.

Reiner Marie Rilke. The Duinese Elegies. Original alemany amb la traducció anglesa de V. i E. Sackville-West. 152 pàgs., 25,5 × 15 cm. Lletre cursiva de Edward Johnston, novament gravada en fusta per E. Prince i G. T. Friend. 20 inicials dibuixades i gravades en fusta per Eric Gill. Publicat l'any 1931.

Hi havia a més algunes mostres del *Càntic dels Càntics*. Text alemany segons la primera edició de la traducció de Luter, amb 11 gravats en fusta d'Eric Gill.

V EXPOSICIÓ DE FLORS.—També enguany ha volgut l'Associació organitzar, al arribar la Primavera, la seva ja consuetudinària Exposició de Flors. Els salons de "Oasis S. A." foren el lloc triat per instal·lar l'Exposició i el marc, sever i modern, d'aquell local ha estat un digne escenari.

L'acte de l'inauguració, que dins la seva senzillesa va resultar brillant i solemne, tingué lloc a les cinc del capvespre del dissabte dia 18 de maig, assistint-hi les autoritats i nombrosa i distingida concurrència.

El president de la nostra entidad Sr. Josep Sureda i Blanes, va obrir l'acte pronunciant breus paraules de gratitud per als concurrents, per a les Autoritats per la seva assistència, per "Oasis S. A." per haver cedit el local i per als organitzadors. Celebrà l'èxit de l'Exposició i va dir que desitjava que aquesta servís per posar un poc de llum i d'espiritualitat en la nostra benvolguda Ciutat.

Després la Sra. Josefina Carrión de Sureda, Presidenta del Jurat qualificador, va lletgir el següent bell parlament:

"Senyores, Senyors:

Jo no sé ben bé perquè m'han triat a mi, forastera de naixença, si no de cor, per a presidir el Jurat d'aquesta Exposició de flors. Sens dubte, serà per expressar amb fina cortesia, la vostra estima per les terres que enllà la mar jeuen davall d'un sol roent que les calciga. En la plena consciència de la meva poquedat, sols aquesta consideració, m'ha permès admetre tal honor.

Les flors fan de la terra murciana que'm véu nèixer un jardí. El jardí d'Espanya algú l'ha anomenada. Les flors hi expandeixen les seves colors

vàries pertot arreu, i la seva flaire ubriagadora vos sotja no ja al mig de les dilatades hortes, blanques i odorants de tarongina, sino també, amb més fortes sentors, amb perfums més torbadors per les àrides muntanyes descarnades, que l'eixut més implacable faria imatge de la més trista pobresa, si no fos per l'aroma delitós dels romanins i farigoles, per les colors rutilants de les estepes florides i de les argelagues, que hi vessen a balquena l'or de la seva opulència i riquesa inagotable.

I és que les flors, amb la modèstia de totes les valors positives del món—si ens és lícit parlar així—, desperten i empenyen l'esperit vers les pueres i supremes regions de la bellesa, on l'ànima assaboreix i és fa seva, en l'emoció fugissera d'un instant la màxima riquesa. Ni Salomó amb tota la seva glòria aconseguí vestir-se amb el càndid vestit dels lliris del camp.

Debades m'entretenc a dir-vos això aquí a Mallorca. Perquè, qui ha sentit, per ventura, més profundament que els poetes mallorquins l'emoció dels jardins i de les flors? Qui expressà més bellament que Gabriel Alomar l'essència feminal de totes les coses, l'opulenta simfonia dels jardins gloriosos? Qui ha dit millor que Sants Oliver la dolça melancolia dels vells jardins abandonats? On trobà el fidel confident de la seva ànima adolorida Joan Alcover sinó en el jardí desolat de la seva joventut? Ningú ha estimat amb més delicada tendror les flors que Maria Antònia Salvà: per a cada flor, fos boscana o de jardí, ha sabut trobar un mot de galania, i en sos llibres, com entre les fulles d'un herbari resta gelosament guardat l'aroma que mai s'esvairà de mil flors. Ja ho veieu, perquè una dona, amb cor de poeta, les olirà, cosa que tan fàcilment vola i fuig i mor, com és el perfum de les flors, perdura i viu amb un ritme d'immortalitat. Es que les valors supremes de la vida resideixen, precisament, en les coses a les quals s'adjudica, d'ordinari, molt poc valor pràctic.

Aquell gran poeta del llevant d'Espanya, artista insuperable de la llengua castellana, que és la meva, Gabriel Miró ens ha deixat un deliciós apòleg que titulà: "Els ametlers i l'acant".

Diu que a Sigüenza entrà a l'hort quan encara era blan de la regada, mentre el sol matiner s'endinsava delitósament per la terra clivellada i saonada.

En els massisos ja havien florit els pensaments, les violetes i els violers: les pomposes mates de les margarideres començaven a nevar-se de blanques estrelles; les sarments dels rosers brostaven dauradament; el branquillons de les clavellines eren inflats de les flors que engendraven, i tot l'hort era ple i remorós d'abelles.

Els ametllers ja verdetjaven; tenien la fulla nova tan tendra i humida, que sols tocant-la ja es desfeia; i tan clara que es retallava, que calava damunt del cel com una randa, i deixava veure tot el bell dibuix dels braços de les branques, els frèvolos blanquillons, els grops i brostons. Començava a sortir de la flor la gleva de l'ametlló amb la seva pell delicadament vellutada. El poeta, es demanava perquè aquests arbres impacients, lleugers, fràgils, exquisits, florien tan prest.

Mes tard, caminant pel més abscondit i humil de l'hort va trobar una mata d'acant, amplament oberta, de fulles carnoses, molsudes, gruixades, atravesades de nirvis revinguts, i retallades ferament. Al tocar-les semblava recollir-se l'interior circulació de la seva vida.

Per a clàssic ornament del seu búcar, s'endugué el poeta dues fulles d'acant. Pel camí anà topant amb gent diversa; el mercader que sabia la valor de les coses, l'estudiant curiós, el micer provincià, estimador de la vida tranquil·la. Tothom estava d'acord que les fulles d'acant eren de

mata carnera, com per allà, i pens que també per Mallorca, s'anomena a aquella planta, i tots li alabaven unes suposades i distintes virtuts medicinals d'aquelles fulles.

Sols el poeta, contemplant la planta arquitectònica i com per a desagraviar-la anava repetint: acant, acant... i la daurada Grècia se li presentava, dolça i riolera, davant d'ell i de la planta.

En la solitud de la nit, escoltant el batec tranquil de la Mediterrània, enjoiada i blanca de lluna com el vel d'una núvia, el poeta treballava. Tingué un instant anguniós en que perdé el coratge; però va recordar el sacrifici de les branques florides dels ametllers, sofertes, abnegades i belles com ànimes. Va seguir fent feina... I, en la solitud, en el seu afanyós recolliment, la mata carnera fou acant perennal, glorificat per la noble gràcia llegendària.

Així també l'“Associació per la Cultura de Mallorca”, al mig de l'àrdua tasca intel·lectual que s'imposa pel bé de l'illa, ha de saber que si defalleix, si sent a son entorn l'incomprensió o l'indiferència, indefectiblement arribarà per ella, cada any, al florir el maig, aquesta hora solemne en que les més belles flors, esplèndides i odorants, vendran a conçolar-la del fred passat, i a dar-li força per a seguir essent la gelosa guardadora de les tradicions més estimades, i la fidel hereva del geni de la vostra terra”.

Fou calurosament aplaudida. A continuació el Governador Civil senyor Manent clogué l'acte amb un breu discurs, diguent que era molt d'agrair que la Sra. Sureda, no obstant ésser forastera de naixença, hagués parlat en mallorquí, doncs això—digué—significa un obsequi delicat i un honor per la nostra llengua. Comentà l'èxit de l'Exposició i va fer vots perquè totes les flors fossen presentades amb tota la seva espontaneïtat i tal com són i sense escurçar la seva vida, ja abastament efímera, amb mixtificacions o empelts. Elogià l'Associació que labora cada any perquè les flors sien admirades i estimades i propugnà perquè, tal com es fa en altres llocs, es doti a la Ciutat de jardins públics per tal que estigui a l'abast de tothom gaudir de la bellesa de les flors i de les plantes. Va acabar el Sr. Manent declarant oberta l'Exposició.

A la nit es va reunir el Jurat qualificador, integrat per les Senyores J. Carrion de Sureda, presidenta, i Signe de Friberg, la Srta. Mercè Bassa i Mir i els Srs. Francesc de P. Navarro, M. A. Colomar, Gaspar Rullan i Joan Sanxo, secretari, i va emetre el següent

VEREDICTE

Reunit el Jurat qualificador de la V Exposició de Flors organitzada per l'Associació per la Cultura de Mallorca, ha acordat unànimement atorgar els Premis en la següent forma:

PROFESSIONALS

Premi en metàlic i diploma a la col·lecció número 24, de Guillem Sastre.
Premi en metàlic i diploma a la col·lecció número 11, de Gabriel Alemany.

PARTICULARS

Secció Roses

Premi Rotary Club i diploma a la col·lecció núm. 28, de les senyorettes Cardell.

Premi Perfumeria Anglesa i diploma a la col·lecció núm. 9, de Maria Lluisa Ramonell.

Premi "Caja de Ahorros" a la collecció núm. 7, de Maria Josepa Bordoy Blanes.

Premi Gaspar Rullan i diploma al conjunt núm. 15, de l'Escola Jaquotot.

Premi Galeries Costa al núm. 12, de Maria Sureda Blanes.

Premi Atlots de Muntanya al conjunt núm. 10, de Joana Oliver Puig.

Premi "Mallorca Agrícola", al conjunt núm. 13, de Maria Dolors Ramis d'Ayreflor d'Alcover.

Premi Josefina Carrión al núm. 8, de Margarida Pizá.

Premi Amics de l'Art Popular al conjunt núm. 32, de Sra. A. Darder.

Diploma al núm. 19, de Angels Mayol.

Diploma al núm. 30, de Victòria Planas.

Diploma al núm. 31, de Sra. de F. Caubet.

Secció Cactus

Premi Foment Agrícola i diploma a la collecció núm. 33, de Anna Boutroux de Ferrà.

Premi Mallorca Agrícola a la collecció núm. 29, de Ventura Bordoy Blanes.

Premi Vidrieres Gordiola a la collecció núm. 6, de Francesc Valdés i diploma al mateix número pel conjunt de roses i diverses.

Diploma al núm. 16, de germanetes Terrasa.

Secció General

Premi Excm. Governador Civil i diploma al conjunt núm. 25, de María Danús de Sbert.

Premi Andreu Buades al núm. 14, de Marta Blidberg.

Diploma a l'exemplar d'"Aquilegia", de Marta Blidberg.

Secció Clavells

Premi "La Moderna, S. A." i diploma al núm. 3, de Damià Juncadella.

Diploma al núm. 21, de Joana Llodrà de Sans.

Secció Geranis

Premi Manuel Mir al núm. 1, de Ampar Miquel.

Premi Fotografia Amer a la collecció núm. 26, de Margarida Mayans de Fuster.

Secció Plantes silvestres

Premi de l'Associació per la Cultura de Mallorca al núm. 5, d'Enric Pérez.

E L S L L I B R E S

ANTONI PONS, *Dietari del Dr. Fiol*, Vol. II. Publicacions de la "Societat Arqueològica Luliana", Ciutat de Mallorca, 1935.—446 p. 12.º

Sembla que era ahir—i resulta que era en el número de febrer de 1933—que donavem compte del primer volum d'aquest interessantíssim i curiós *Dietari*. quan ara mateix el segon, de doscentes pàgines més gruixat que el primer, comprensiu dels anys 1786—1788, completa l'obra i ens deixa de cos present a l'admiració i l'agraïment del present i del futur, el seu puntimirat i gassiu autor i escriba el Doctor en Drets Don Joaquim Fiol i Estada de Montcaire. Una mina pel coneixement de la vida en els medis burgesos ciutadans de finals del S. XVIII, aquest dietari, entorn de l'autobiografia del protagonista, està tot ell salpicat de menuts detalls de la vida curial i acadèmica i de fets diversos públics que li donen valor de crònica pintoresca i fae^l d'aquells anys a Mallorca, anys que eren a Europa els de gestació immediata de la Revolució. L'època era ja descrita i comentada per Mn. Pons—a qui hem d'agrair la pacient i diligent transcripció i publicació d'aquestes Memòries—, en el llarg proemi al primer volum: En aquest segon ha afegit, com a documents informatius complementaris, la partida de baptisme i el testament del Dr. Fiol, i el testament i una interessantíssima autobiografia inèdita de D. Bonaventura Serra, extreta de les *Recreaciones eruditas* del mateix.

Només perquè totes les coses són gairebé sempre susceptibles de millora, és llàstima que la transcripció d'aquests dos volums de tant sucosa lectura no presenti una major uniformitat i, sobretot, no obeeixi a un criteri més segur i lògic quant a accentuació i puntuació. Altrament, un índex de noms propis dels dos volums al final, n'hauria augmentat extraordinàriament l'utilitat i facilitat el maneig.—J. P. M.

ALAN HILLGARTH.—*El Monte Negro*. Traducida del anglés por el autor en col·laboración con Antonio Ribas y Reus.—Espasa-Calpe, S. A. Madrid, 1935.—309 pp. 8.º

Alan Hillgarth, l'actual Vice-Cònsul d'Anglaterra a Mallorca, és l'autor d'aquesta novella, publicada primitivament en anglés, i ara per ell mateix traduïda al castellà, amb la col·laboració del nostre paísà Antoni Ribas.

No coneixiem cap obra d'aquest autor, i no sabem si *El Monte Negro* és la primera que ha publicat. Això no obstant, amb la lectura d'aquest llibre, es pot confirmar que Hillgarth és un bon novel·lista. La trama de la novella, interessant i ben traçada, es desenrotlla a Nicaragua, i en el curs de l'obra ultra l'estudi aprofundint de la psicologia índia, hi ha belles descripcions de paisatge grandiosos i atraients estilitzacions i preciosismes.

No coneixem tampoc la república americana que serveix d'escenari a l'obra, però, després de la seva lectura, les seves terres, els seus costums, i els seus caràcters racials se'ns han fet familiars; no hi ha dubte que l'autor de *El Monte Negro* hi ha viscut molt temps i amb la seva afinada observació ha arribat fins a la seva entranya. La novella està escrita en bell estil, i una volta obert el llibre es fa difícil de tancar-lo fins arribar a la fi.—E. S. R.

El Beato Ramón Lull (Raimundo Lulio). Su época. Su vida. Sus obras. Sus empresas, por FRANCISCO SUREDA BLANES. Prólogo del Excmo. y Rvmo. Sr. D. Leopoldo Eijo y Garay... Madrid, (Exclusiva Espasa-Calpe) 1934. XLIX + 392 pp. + 45 lams. Fol.

Si mancava una biografia de Ramon Lull en castellà per a públics hispano-americanos, tot i comptar amb la moderna de Riber en la col·lecció "Libros de Epopeya", que és "de las que se leen de un tirón y no se olvidan nunca", la llacuna queda salvada amb el darrer llibre recent del Dr. Francesc Sureda Blanes, publicat a Mallorca pel gener d'enguany. Una mica tard i tot, no podia LA NOSTRA TERRA deixar d'esmentar i celebrar com es mereix l'aparició d'una obra com aquesta.

Duu el llibre un elegant i copiós pròleg del Sr. Bisbe de Madrid-Alcalà i acadèmic de l'Espanyola, el Dr. Eijo, datat a Madrid pel juliol 1933, en el qual defensa la formació cristiana i no aràbiga de Ramon Lull i refuta per pedres menudes els orígens musulmans del sistema filosòfic lullian, emparentat per J. Ribera amb el de Mohidin Abenarabí en tesi reforçada sobretot i sostenguda per M. Asín, als arguments del qual s'agafen tots els arabistes posteriors, El disert i docte Prelat posa les coses al seu lloc, sense deixar de fer la part que es mereix a la influència aràbiga d'ordre merament literari, mai no doctrinal, que tant contribuï a la manera lulliana.

A aquest pròleg, que és un llibre davant l'altre llibre, segueix una *Introducció* de l'autor, a on explica els inicis del seu amor a R. L. i el seu desig de fer sentir, amb aquest llibre, "un Ramon Lull de carn i os, genialment sublimat pel propi impuls, ungit de gràcia santificant." (p. 16). Els dos primers capítols que segueixen, dels 25 en que està dividida l'obra, són destinats a descriure l'ambient de l'època, el temps i els llocs on nasqué i es formà la figura de R. L. i sense l'estudi dels quals no es compendria bé aquesta, capítols escrits amb un abrandat fervor apologètic pel bressol català de la nostra història.

A partir del cap. 3^r comença la biografia de R. L., des del seu naixement—que posa "probablement l'any 1233 o primers mesos de 1234" (p. 63)—, fins a la mort "probablement a finals de gener o principis de febrer de 1316" (p. 359) en que els dos marxants genovesos recullen el cos exànim del nostre màrtir en el port de Bugia. En aquestes trescentes pàgines es recorreguda, analitzada i comentada la vida i l'obra de R. L. escalonada en les fites biogràfiques i bibliogràfiques cabdals i corrents. S'entreté, més que no altres biògrafs, en certs detalls, p. e. en la descripció i comentari de la condició de patge, cavaller i senescal, aquest darrer ofici històricament força obscur, sinó ignorat, en la Cort d'Aragó, si bé esmentat per la *Vida Coetània*.

La conversió, esdeveniment central en la vida de Ramon Lull és admesa en 1263, i a propòsit d'ella comentada abundantament la teoria psicològica del canvi en el cap. VII. Es nova la situació de Rocamador, visitat en el primer viatge penitencial després de la conversió, a Navarra, prop d'Estella; fins avui dit santuari era

generalment posat a la Vasconia francesa. La correntment anomenada il·luminació de Randa, es tractada d'intuïció meravellosa, en 1272, precisant la diferència entre il·luminació i inspiració, i ocupa el cap. X. A partir del cap. XI són examinades i explicades les obres lullianes, des de l'*Ars Magna*, i comentada la revisió filosòfica del lullisme, respecte de la qual es prou coneguda la posició personal de l'autor, manifestada en el seu recent curset sobre les bases criteriològiques del pensament lullà.

La vida interior de Ramon Lull i la fundació de Miramar omple el cap. XII; l'Odissea de R. L. (1277-1285), el XIII, i el *Blanquerna* el XIV. Els XV, XVI i XVII estudien l'activitat de R. L. a París, Montpeller, Roma, Génova i Nàpols; el XVIII és dedicat al *Desconhort*; el XXI al *L. de l'Ascens i Descens de l'entement* i el XXII a la campanya antiaverroïsta i el triomf del Mestre a París; el XXIII estudia la seva relació amb el Concili de Viena del Delfinat, i els dos finals els darrers viatges i la mort martirial del Mestre.

Segueix al cos del llibre, en apèndix, un bibliografia lulliana: Principals semblances i estudis crítics, còdexs i impresos. Dels darrers, en són citats 8 del s. XVI, 49 dels ss. XVII i XVIII, 29 del s. XIX. i 109 del segle corrent. Aquests treballs són ordenats per l'any de publicació i comprenen des de llibres, amb les diverses edicions si en tenen, fins a articles de revista.

L'obra va il·lustrada a més amb 45 làmines apart en paper couché groc de palla, amb fotografies del R. L. de R. Ankerman; de les dues làmines del retaule dels Trinitaris de Ciutat (que per cert en la pàg. 10, n. es diu de Manacor) reproduït del P. Du Sollier, i els dos fragments de la predella del mateix, actualment propietat d'A. Mulet; el retaule modern pintat per P. Barceló, del Museu Missional del Laterà. a Roma, i el detall del mateix; les miniatures del *Breviculum* de Karlsrue; els vulgarment dits Banys àrabs de Palma i un fragment dels restes escultòrics de cementiri aràbig de l'Almudaina de Gomera; l'arc del carrer de l'Almudaina; una vista de Miramar; un full del còdex príncep del *L. de Contemplació*; una mostra de les figures de l'*Art* i dels arbres lullians, i d'unes pintures modernes de la vida de Ramon Lull a S. Salvador d'Artà, per R. Torres, i el sepulcre de Ramon Lull a S. Francesc.

Massa extens per simple obra de divulgació o per "monografia purament informativa" (p. 325), potser excessivament difús literàriament per biografia crítica, aquest llibre està destinat a donar idea del Ramon Lull sant i savi polígraf, apòstol i màrtir a públics mancats fins ara de la primera condició necessària per l'estimació, que és el coneixement. En aquest sentit és d'agrair i de lloar l'obra del Dr. Sureda i de preuar el seu gran esforç. I de lamentar la "jettatura" tipogràfica que sembla haver-se acarnissat en la confecció d'aquest llibre, sense que la llarga fe d'errates final doni abast a l'abundància del mal, causat per la premsa en detalls fins i tot fora de la tipografia.

OBRES ORIGINALS DE L'IL·LUMINAT DOCTOR MESTRE RAMON LULL. Vol. XVIII.—Transcripció directa amb facsímils, proemi i variants dels millors mss. per Moss. SALVADOR GALMÈS.

Palma de Mallorca, 1935. XLII + 460 pp. 8.º

Als quinze mesos del seu predecessor, aquest nutrit volum XVIII segueix i augmenta la sèrie ja abundosa de les edicions crítiques, tan imprescindibles com urgents, de la copiosíssima bibliografia lulliana.

Comprèn aquest volum: A/ el *Llibre de Intenció*, escrit a Montpeller o Perpinyà (1282?) i dedicat per Ramon Lull al seu fill Domingo, i per base del qual pren l'editor el ms. catorzencentista R. L. 40 de la nostra Biblioteca Provincial; B. /l'*Arbre de Filosofia d'Amor*, específicament *Arbre d'amor*, derivació de l'*Art amativa*, i un dels llibres en prosa que més quantitat de poesia lulliana contenen, escrit a París (1293), i per la present edició del qual serveix de base el Ms. també catorzencentista del Col·legi de la Sapiència; C./ les *Oracions e Contemplacions de l'enteniment*, obreta del primer esplet lullà, escrita devés el 1276, i per l'edició de la qual serveix de base el Ms. H. 8 Inf. de l'Ambrosiana de Milà, del s. XIV; D/ les cent *Flors d'amor* e les altres cent *Flors d'Enteligença*, collides respectivament de l'"Art Amativa" i de l'"Art inventiva", (1294) i encaminades a reforçar les demandes de Ramon per la conversió dels infidels, en la seva estada a Nàpols de retorn de la seva primera tragèdia missional de Tunis, i editades a base d'un ms. únic català, del s. XIV, de Munic; E/ les *Oracions de Ramon*, escrites a requesta de Jaume II el Just i sa muller Dona Blanca, a Barcelona (1299) i editades d'un ms. del s. XV del Col·legi Irlandès de S. Isidor, de Roma; F/ la *Contemplatio Raimundi*, escrita a París (1297), i ara impresa per primera volta, a base del Ms. R. L. 14 de la nostra B. Provincial, del s. XV: i G/ la *Compendiosa Contemplatio*, escrita en mar, camí de Messina, i acabada allà (1313), també fins ara inèdita, transcrita a base del Ms. Ottob lat. 405 de la Biblioteca Vaticana, del s. XIV.

Amb aquest volum és completa la publicació de les obres místiques de Ramon Lull en català, i se n'hi afegixen dues de les llatines. I es la mística part principal en l'opus lullà, com ho confirma la interessant tesi exposada pel Canonge Sr. Sancho en la recent Setmana "Pro Ecclesia et Patria", sobre el caràcter auctòcton de la mística lulliana, amb personalitat pròpia apart de la franciscana en el conjunt de la qual havia estat fins ara correntment inclosa.

Les tres primeres obres esmentades havien estat ja publicades per Jeroni Roselló en 1901, però a ningú no li sabrà greu de veure-les de bell nou, incloses en l'edició definitiva. Precedeix a aquest densíssim volum un proemi detallat on el minuciós i incansable Mn. Galmés descriu aciençadament les obres i els còdexs que les conserven, explicant les particularitats i les característiques de la transmissió manuscrita. Sempre a l'aguait vigilant d'un nou detall biogràfic a afegir als ja nombrosos espigolats ça i enllà, és de notar l'esment que fa de la dedicació per Ramon Lull del *L. d'Intenció* al seu fill, trobant-se aquest a la vintena, època de l'entrada al món socialment; i el fet que no esmenta ni morta ni viva la muller pròpia en el *L. d'Oracions*, posat com anomalia, entre altres, del Cap. "De mort" d'aquest llibre.

Ara que és patent una esperançadora revifalla dels estudis lullians és d'agrair més que mai el ritme, sinó accelerat almenys gallardament sostengut, de sortida d'aquests volums de l'edició original, que són causa i base d'aquell renovellament de l'estudi. Trobarà a la fi un dia, aquí i fora d'aquí, aquesta edició benemèrita l'assistència espiritual i material que exigeix i mereix?—J. P. M.

L E S A R T S

EXPOSICIONS

El pintor alemany Ludwig Carnap presenta a les Galeries Costa una interessant manifestació del seu art variat. Pintures de tonalitat exquisida i dibuix correcte, cridant l'atenció una col·lecció de notes titulada "Improvisacions", interpretades del natural, no amb el criteri descriptiu dels pintors de paisatge, sinó cercant una emoció en els acords cromàtics, reduïts a vegades a una sèrie d'arabescos, sense formar un conjunt plàstic i preocupant-se únicament de cercar una emoció una mica musical del color pel color.

El mateix artista exposa una interessant col·lecció de caricatures, de la que sobresurten principalment els dibuixos, que sense grans exageracions tenen fortament accentuats el caràcter i l'expressió, revelació de l'humorisme característic de la revista *Simplicissimus*, de la qual l'artista de que es tracta duu omplertes moltes de pàgines.—P. B.

CONCERTS

Amb motiu del CXXV aniversari del naixement de Frederic Chopin, a la cella del pintor Bartomeu Ferrà a la Cartoixa de Valldemossa es va celebrar un concert a càrrec de diversos elements que interpretaren obres del gran músic romàntic.

El "Trio Mallorca" interpretà amb gran ajust i excellent dicció el *Trio en sol menor*. La Srta. Weitzen cantà després la col·lecció de cançons populars, sobressortint principalment en les de moviment pausat i caràcter melancòlic. El *largo* de la *Sonata op. 65* fou interpretat al violoncello, molt bé, per Jesús Quintana. I finalment el pianista J. Mas Porcel executà al piano els *Preludis*, creixent-se gradualment, fins que en el novè ho feu amb tanta emoció que el silenci respectuós amb que era escoltat fou romput, guanyant-se una ovació que l'obligà a repetir-lo.

Un públic selecte, compost principalment d'estrangers acudí a aquesta manifestació artística, de la qual feren delicadament els honors els senyors Ferrà i la seva filla.—P. B.

TEATRE

LA CANÇÓ DEL MAR

Comèdia dramàtica en tres actes, de Gabriel Cortès, estrenada el 24 d'abril, al Saló Mallorca, per la Companyia Catina-Estelrich.

La temporada de Pàsqua de teatre mallorquí, va començar amb l'estrena d'aquest nou drama de Gabriel Cortès. Dins l'ambient d'un barri de pescadors i de mariners es desenrotlla l'anècdota dramàtica, senzilla i recitínia, amb el mar que ho omplena tot, de protagonista; uns enamorats que abans de casar-se s'han de separar per emprendre ell un llarg viatge, que acaba amb el seu naufragi i mort a les llunyanes mars del Sud, i l'idea única dins tota l'obra, de la cançó del mar, a estones suau i afalagadora, i a estones avalotada i terrible. L'ambient—tant suggestiu—hi està molt cuidat i és tot ell salabrós d'alga marina i pintoresc de lèxic mariner tot amarat de sentors de quitrà.

En Cortès ha adquirit ja un perfecte domini de l'escena i sap moure els personatges amb tota naturalitat. Tots estan molt ben dibuixats, encara que a estones tal volta les podriem fer el retret d'ésser excessivament literaris; el teatre, que ha d'ésser vida, ha d'anar sempre més enllà de la literatura, encara que la literatura sigui tan bona com indubtament ho és en l'obra que comentam.

La Companyia va estar molt bé; no citam noms per no caure en omissions involuntàries ja que tots per un igual s'esforçaren en la seva tasca, i així aconseguiren un conjunt molt bo.

L'obra va acompanyada d'unes il·lustracions musicals originals de Francesc Cortès, molt encertades. Igualment per ella ha pintat una magnífica decoració el distingit artista Pere Barceló. La presentació bastant cuidada, cosa que consideram molt important, com ja hem tengut ocasió de dir altres vegades.

Rebin En Gabriel Cortès i col·laboradors, la nostra felicitació i el nostre agraïment d'enamorats de la mar, per haver-nos fet sentir per una estona la poesia de les remors sempre iguals i sempre variades de l'eterna "cançó del mar".—A. I. A.

ELIANOR DE SERRACLARA

Comèdia dramàtica en tres actes, en prosa i vers, de Josep M.ª Tous i Maroto.

Amb aquest mateix títol va estrenar En Tous i Maroto, fa uns quants anys un drama en castellà del qual l'obra d'ara no es pot dir que sigui una simple traducció, ja que, sobretot l'acte segon, se pot ben dir que ha estat fet de bell nou.

Es "Elionor de Serraclara" un bell drama cavalleresc completament d'estil segle dinou, amb totes les bones qualitats i totes les tares que aquesta classe de teatre comporta. L'argument, basat en un episodi de les lluites de banderies del nostre segle XVII, molt ben trobat i molt ben ambientat, queda arrodonit amb un desenllaç molt encertat que és per si sol una troballa i demostra una vegada més la traça que té En Tous i Maroto per aquestes coses.

Ara que el major mèrit de l'obra, nosaltres el veim en el vers, aquell magnífic vers ample i folgat, tan brillant d'imatges, tan colorit i tan suggestiu, que un dia va donar a n'En Tous i Maroto la que és entre nosaltres suprema investidura poètica, al fer-lo Mestre en Gai Saber.

Gronxat per la música dels versos pomposos, aparentment fàcils, tal com les estrofes brillants de *Davant un antic pergami*, no sabem davallar a fer la crítica fàcil d'algunes falles, falles més que de l'obra, del gènere: una certa superficialitat psicològica, un abús dels monòlegs.

Llàstima que tota l'obra no estigui en vers! No és que no estimem en

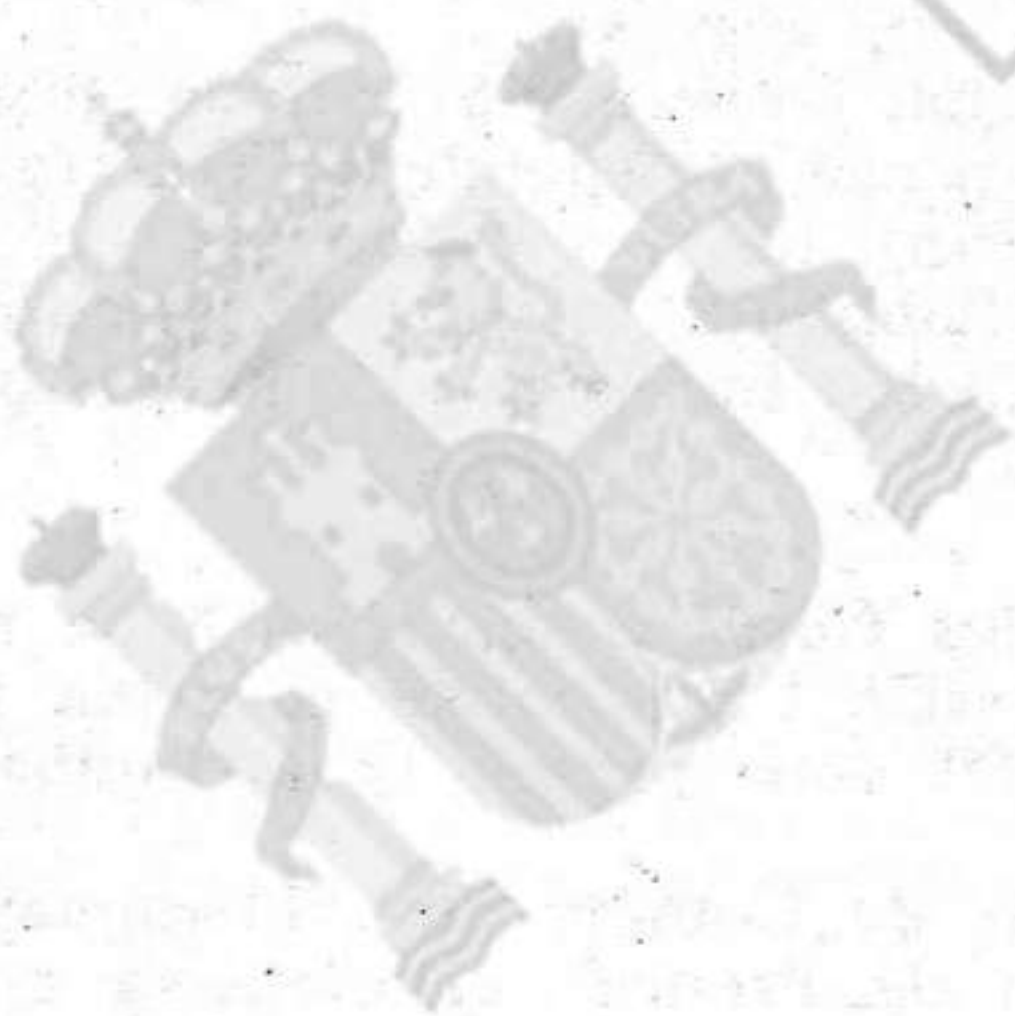

el que valen, els sainets ingenus i fàcils que darrerament donava al nostre teatre la ploma de l'autor, però creim que per la glòria de les nostres lletres, ell ha de fer teatre en vers, tal com indubtablement el sap fer. El teatre en prosa, que aspira a ésser solament el fidel retrat d'un tros qualsevol de la vida, pot ésser fàcilment (ja ho és) absorbit pel cinema, que sempre tindrà mil recursos més que no el teatre. Però l'obra teatral que vagi engastada en uns bells versos (certament una bella ficció), té sempre un alt valor purament literari, a més del de pintura d'un episodi de la vida real.

La presentació del drama que, com hem dit, està molt ben ambientat, i que demostra com l'autor coneix l'ambient on fa moure els seus personatges, fou regular en el primer acte (per exemple, aquella porta que s'obri cap al defora, i que per assegurar-la li posen una barra a la part de dins, és una cosa que avui ja no es tolera enlloc), i bona en el segon i tercer. La companyia discreta.

Rebi el bon amic Sr. Tous i Maroto, la nostra enhorabona.—A. I. A.

MINISTERIO DE CULTURA

RECULLS DE FORA

21 ABRIL — 20 MAIG

Com estava anunciat, el 27 d'abril tengué lloc la reunió dita dels 4, Srs. Lerroux, Gil Robles, Martinez de Velasco i Melquiades Alvarez, de la qual es facilità una referència oficial fent constar que els quatre Caps polítics havien arribat a un acord de principi per tal de refer l'antic bloc governamental majoritari.

Passat el 1^r de maig, que transcorregué amb tranquil·litat arreu d'Espanya, sense interrupció dels serveis públics, la tarda del divendres dia 3 presentà el Sr. Lerroux la dimissió del Govern al Sr. Alcalá Zamora, el qual li exposà la conveniència de dimitir a les Corts; malgrat tot, a darrera hora del mateix dia insistí el primer en la dimissió, que li fou acceptada.

Després de les consultes fou encarregat novament de formar Govern, amb una nota del Cap de l'Estat, el Sr. Lerroux el qual hagué de declinar, fins que, després d'una ampliació de consultes, i ratificat l'encàrrec de formar Govern sense condicions, dia 6, es feu pública la llista del nou gabinet de concentració majoritària que segueix:

Presidència, Lerroux; Estat, Rocha; Governació, Portela; Justícia, C. Casanueva (Ceda); Finances, J. Chapaprieta (independent); Guerra, Gil Robles (Ceda); Marina, Royo Vilanova (Agrari); Instrucció, Dualde (lib. demòcrata); Treball, J. Salmón (Ceda); Obres Públiques, Marraco; Agricultura, N. Velayos (Agrari); Agricultura, Lucia (Ceda); Indústria i Comerç, Aizpún (Ceda).

***

El nou Govern es presentà a les Corts el dimecres 8 de maig, llegint el Sr. Lerroux la declaració ministerial, i iniciant-se el debat polític, després del qual fou aprovada per 189 vots contra 22 la confiança al nou Gabinet.

Les Corts aprovaren els tractats de Comerç amb l'Uruguay i l'Argentina; després d'un debat sobre llei de Premsa, i l'ofensiva en contra de tota la Cambra fou retirat el projecte, per refer-lo; i el 14 inicià el Comte de Romanones un debat sobre política internacional, en el que intervingueren el Ministre d'Estat i els Srs. Goicoechea, Ventosa i Calvell, M. Maura, Rodriguez de Viguri i Barcia.

***

El 10 de maig un decret prorrogava per trenta dies més l'estat d'alarma i de prevenció a les províncies on estaven respectivament vigents.

***

Un decret de 23 abril nomenava Governador General interí de Catalunya el Sr. Joan Pich i Pon. Un decret d'aquesta autoritat de 26 abril reorganitzava els Ajuntaments catalans i, d'acord amb les normes donades,

el de Barcelona quedava constituït per 10 representants de Lliga Catalana (els mateixos elegits en les darreres eleccions), 11 del partit radical, 9 d'Acció popular catalana, 3 del partit agrari espanyol, 1 federal d'esquerra i 6 representants d'entitats econòmiques. Els 9 llocs oferts a l'Esquerra Republicana de Catalunya no foren acceptats.

* * *

Fou també constituït el nou govern interí de la Generalitat en la següent forma: Presidència, Pich i Pon; Governació, Ll. Jover i Nonell (Ceda); Cultura, Ll. Duran i Ventosa (Lliga); Obres Públiques, J. Vallés i Pujals (Lliga); Hisenda, Felix Escalas (tècnic); Treball, Torrents i Dalmau (Ceda); Economia, Alfred Sedó (radical); Sanitat, Dr. Huguet (radical); Assistència Social, Raul Roviralta (tècnic) i Justícia i Dret, De Prat (tècnic).

* * *

A Madrid s'inaugurà el 24 abril el Congrés Internacional de Transports Aeris. El 20 de maig, hi tengué lloc la sessió d'obertura del II Congrés Internacional de Biblioteques i de Bibliografia.

A Barcelona es celebrà a darrers d'abril el IV Congrés de Publicitat, i del 3 al 14 de maig als Palaus de Montjuich, estigué obert el VII Saló Exposició Internacional de l'Automòbil.

* * *

De l'estranger cal esmentar: la signatura de l'acord franco-soviètic, dia 2 de maig a París, i el viatge subsegüent de Laval a Varsòvia i Moscú; la reunió a Venècia, dia 4, dels representants d'Austria, Itàlia i Hongria, preparatòria de la Conferència Danubiana de Roma; les grans festes jubilar angleses amb motiu del 25e aniversari del regnat de Jordi V, el dia 6 de maig; la mort, dia 12, a Varsòvia del Mariscal Pilsudski (n. 1867), restaurador de la independència polonesa i ex-Dictador; i l'obertura, dia 20, de la Assemblea de la S. de N. a Ginebra, sota la presidència de Litvinov.

* * *

Dins el repertori del teatre català s'ha estrenat recentment el poema dramàtic *Reina*, de Josep M.ª de Sagarra, en el Romea; la farsa d'Angel Ferrán, *Perquè demà surti el sol*, en el Poliorama; i l'obra francesa de Marcel Pagnol, *Fanny*, traducció de Melcior Font.

* * *

Els Jocs florals de Barcelona es celebraren; consuetudinàriament el primer diumenge de maig. La flor natural fou obtinguda per la poesia *Mimosa, flor de febrer*, de Salvador Perarnau; l'Englantina per *Altars vora el camí*, de Felip Graugés; la Viola per *El meu Divendres Sant*, de Mn. Camil Geis. Dels mallorquins, el segon accésit a la Flor natural l'obtingué Mn. Andreu Caimari amb *Caragol treu banya*, i el primer accésit a la Viola: *A la Mare de Deu de la Candelera*, de Guillem Colom, que publicam en aquest número.

Dels premis extraordinaris, la Copa artística correspongué a T. Roig i Llop, per *Dels records que me'n duria*; el premi Dolors Moncerdà, a M. A. Navarro per *La Fira dels Pessebres*; el Premi Concepció Rabell a *Aquella Barcelona* de Joaquim M.ª de Nadal; el Premi Fastenrath, a *L'ombra i altres poemes*, de Marià Manent. El Premi Cambó no s'adjudicà.

La festa tengué lloc al Palau de la Música Catalana. El discurs presidencial anà a càrrec del Sr. J. Puig i Cadafalch, i el de gràcies, del Sr. Joan Amades, del Rosselló francès.

***

Els "Amics de la Poesia" de Barcelona celebraren la sessió de maig, confiada a Manuel de Montoliu que dissertà sobre *Maragall, teoritzador de la poesia*.

***

Hem d'esmentar complaguts les referències a l'horacianisme de Mossèn Costa i Llobera, comentat per Carles Riba en el discurs que sobre la "Influència d'Horaci en les literatures ibèriques", pronuncià a Roma, a la Sala Borromini, invitat per l'Institut d'Estudis Romans en ocasió del bimil·lenari d'Horaci.

***

En el saló de sessions de la Generalitat tengué lloc la festa anyal i adjudicació de premis de l'últim concurs de l'Institut d'Estudis Catalans. En l'acte, que fou presidit pel president de torn Sr. Pompeu Fabra, llegí la Memòria del Curs acadèmic 1934-1935, el Sr. R. d'Alòs; el Sr. Jordi Rubió llegí la Memòria de la Biblioteca de Catalunya, i el discurs reglamentari anà a càrrec i fou ben digne d'ell, de Josep Carner.

Els premis foren otorgats: el de la Secció de Ciències al Sr. A. Quintana Mari, pel treball: *Antoni de Martí i Franquès*; el d'Arxius al Sr. Fidel de Moragues i Rodés, pel *Catàleg de l'arxiu notarial de Valls*; un primer accèssit del mateix a Mn. Frederic Martí Albanell per treballs en diferents arxius parroquials, i un segon a la Sta. Maria Verger per l'inventari de l'arxiu Municipal de Tarrassa. Els premis de Filologia, d'Història i de Museus foren declarats deserts i llur import concedit respectivament al Sr. A. Galí, per una *Introducció a l'estudi de la Gramàtica*, als hereus de Mn. Sanç Capdevila, i al Museu de Poblet.

***

El 30 d'abril tengué lloc a Barcelona la IV reunió anual de la Unió Interacadèmica, l'organització de la qual correspongué enguany a l'Acadèmia de B. A. de S. Jordi, en el saló de la Llotja, i en la qual dissertaren els Srs. J. Puig i Cadafalch, sobre: *Lleis històriques de la vida dels estils arquitectònics*; el Marquès de Camps, sobre: *El que ha estat l'A. de C. i A, de Barcelona i el que és*, i el Comte de Güell, que pronuncià el discurs de clausura.

***

Pel Conferentia Club de Barcelona desfilaren: René Benjamin, qui parlà de *Les lettres d'amour de Balzac*, i Paul Ludwig Landsberg, qui dissertà sobre: *El sentit de la vida i l'experiència de la mort*.

A l'Institut Italià de la mateixa ciutat, en commemoració del III centenari de Lope, donà una conferència l'hispanista Artur Farinelli sobre *El món cultural i el món fantàstic de Lope de Vega*.

***

Amb ocasió de commemorar el primer centenari de la destrucció de Poblet, organitzada per la Ll. E. de la Mare de Déu de Montserrat es celebrà dia 12 de maig una gran festa religiosa i patriòtica en el gran monestir restaurat.

* * *

Ha sortit la convocatòria del XIV concurs musical "Fundació C. Rabell i Cibils, Vda. Romaguera". Premi de 1.000 pts. a una col·lecció de cançons per una veu i piano, sobre text català; Premi de 1000 pts. a les quatre millors sardanes per a cobla d'11 instruments. Lloc d'admissió dels treballs, l'Orfeó Català, i terme, el 15 febrer 1936.

* * *

Un dels majors aconteixements artístics d'aquests temps haurà estat sens dubte l'actual exposició d'art italià a París. Per donar idea de la seva importància basta dir que comprèn 490 quadros, 240 dibuixos, 110 escultures, 50 bronzes, 300 peces, entre majòliques, cristalls, pedres dures, joies, mobles etc; 100 robes o tapisseries i 100 manuscrits miniaturats, triat tot d'entre els Museus italians i francesos i de les col·leccions de tot el món.

* * *

Ha estat publicat el Programa de premis i convocatòria del Certamen públic, literari i artístic a honor de Nostra Senyora de Sant Salvador, Patrona de Felanitx, que tindrà lloc el 13 d'octubre d'enguany, organitzat per l'Acadèmia Pontifícia Bibliogràfico-Mariana, de Lleida.

La secció de poesia comprèn 13 premis en metàl·lic, a poesies de tema marià, la majoria d'elles de tema lliure. La secció de prosa altres 13 premis a temes de caràcter folklòric, històric o religiós relacionats amb Sant Salvador. Hi ha un premi de música, de 200 pts., per una salve popular mallorquina; i un de pintura, un objecte d'art, per una obra pictòrica relacionada amb la Verge.

El terme d'admissió de treballs acaba el 20 setembre, i la direcció on han d'enviar-se és: Sr. Secretari de l'Acadèmia, Apartat 5, Lleida.

* * *

El Centre d'Estudis Històrics (Medinaceli, 4) de Madrid, ha fet públic el programa del curs de vacances per a estrangers que tindrà lloc del 8 juliol al 3 agost d'enguany. Aquest curs, baix la direcció immediata del Sr. D. Alonso, comprèn: 1/ Tres sèries de conferències sobre llengua, Fonètica i Literatura castellana; 2/ Treballs pràctics de pronunciació, Vocabulari i Sintaxi; 3/ Resum històric de la civilització espanyola: deu conferències sobre la Pintura, l'Escultura, l'Arquitectura, la Geografia i la Història d'Espanya. Aquest curs general va acompanyat de visites i excursions artístiques.

El C. E. H. anuncia a més cursos especials de: 1/ *L'Espanya d'avui (1906-1931)* deu conferències per P. Aguado Bleye; 2/ *Literatura espanyola contemporània*, deu conferències per Josep F. Montesinos; 3/ *Espanyol comercial*, amb pràctiques de correspondència i redacció de documents per F. Orta. El mateix Centre organitza també cursos de tardor, 7 octubre a 17 desembre 1935, i d'hivern, 6 gener a 16 març 1936, per a estrangers.

* * *

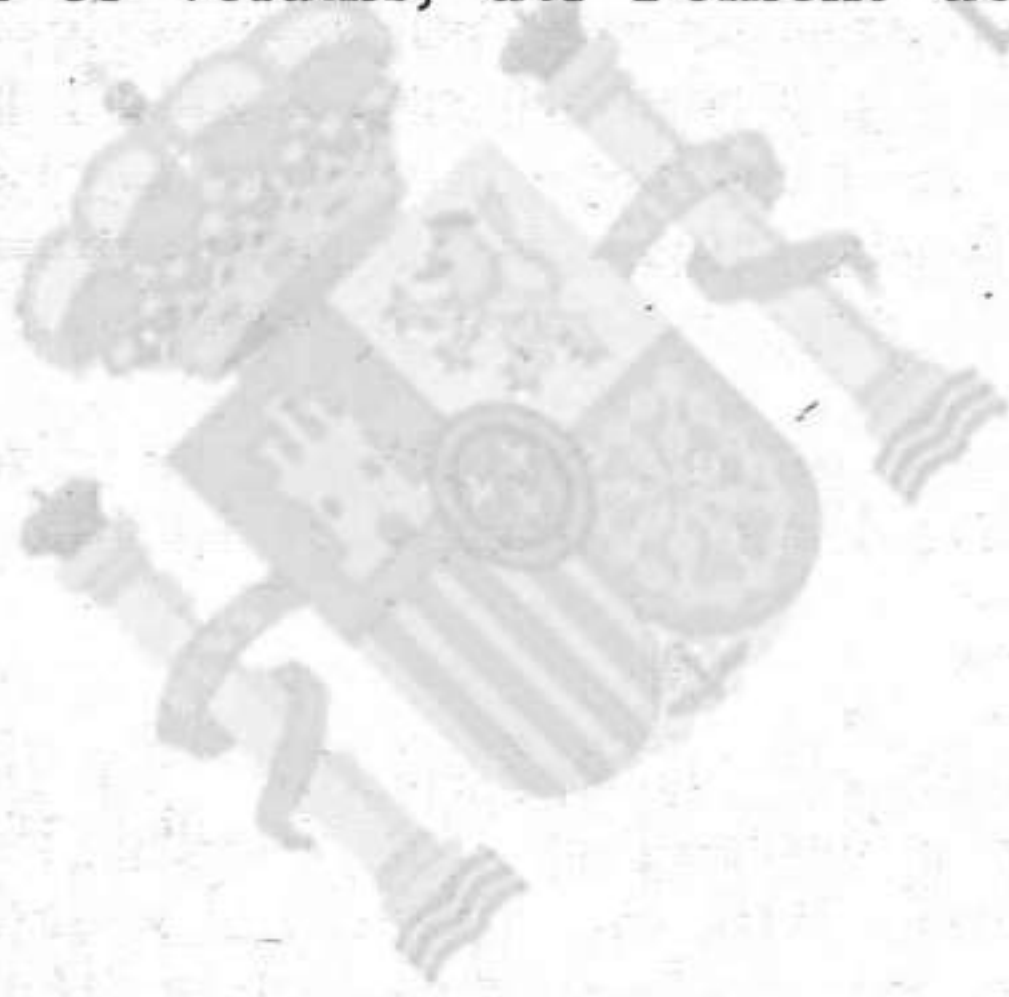
En la vacant causada per dimissió del Dr. Trias Pujol, ha estat nomenat vocal del Consell de Cultura de la Generalitat de Catalunya el nostre amic Joan Estelrich.

***

Llibres nous:

Carles Cardó.—*La nit transparent* (La Paraula Cristiana).—J. B. Bord, *Jesús Obrer*, versió del P. E. de Sarrià, O. M. C.—Joan Amades, *Cançons populars amoroses i cavalleresques*.—Joaquim M.ª de Nadal, *Novella extravagant*.—J. Costa i Deu i Modest Sabaté, *La nit del 6 d'octubre a Barcelona*.—T. Roig i Llop, *Ronda d'històries*.—Mn. M. Melendres, *La ruta il·luminada*, poemes.—P. i A. Bertrana, *L'illa perduda*.—J. Garriga Massó, *Nous aspectes del problema català*.—P. Benavent, *Homes, homenets i homenassos*.—J. Moragues, *La mare i el fill*.—S. Espriu, *Miratge a Citera*.—A. Rovira Virgili, *Història de Catalunya (tria d'episodis)*.—Josep Carner, *Auques i Ventalls* (2.ª ed. corregida i augmentada).—J. M. López Picó, *Poesies 1910-1935*. Els nostres Poetes, vol. 5^e: *Pere Torroella*. Pròleg de M. de Riquer.—V. Coma Solei, *Cactus* (novella).—J. Cambó, *Discursos parlamentaris*. Pròleg de R. d'Abadal. (Biblioteca de Lliga Catalana, vol. VI).—Joan Alavedra, *El fet del dia*.—Mn. C. Geis, *Llibre de rondalles populars*.—A. Deulofeu, *Catalunya (1932-1934)*.—Josep M.ª Marlés, *Records i pressentiments* (poesies).—J. Moragues, *Evolució sexual de l'infant*.—Dr. J. Roig Raventós, *Higiene del nou nat*.

Ha sortit també el primer volum—*Biografia* del Dr. T. i B. per Mn. Fortià Solà—, de les obres completes del Dr. J. Torras i Bages, edició definitiva en 33 volums, del Foment de Pietat Catalana, Barcelona.

N O T I C I A R I

EXPOSICIÓ DE LLIBRES D'HISTÒRIA

Coincidint amb la festa anual del Llibre la benemèrita Societat Arqueològica Luliana organitzà en el seu estatge social una exposició d'obres referents a la història de les Balears. La dita exposició resultà ben interessant, ja que es veren reunits vora els manuscrits i exemplars de llibres raríssims, fins els darrers publicats.

A l'acte inaugural hi assistiren les Autoritats i el President de dita entitat, Sr. Elvir Sans, feu un parlament en què remarcà la importància de l'exposició i agrai l'aportació de les illes germanes. El Batlle declarà oberta l'exposició. Seguidament a les Galeries Costa s'inaugurava també una altre exposició del Comte de Kessler.

LLUMINÀRIA A LES COVES DEL DRAC

Acabats els treballs, fets per l'enginyer electricista Sr. Carles Buigas, creador de les fonts lluminoses de l'Exposició de Barcelona, fou inaugurada amb l'assistència de les Autoritats l'il·luminació elèctrica de les coves del Drac a Manacor. Les belles combinacions de llum, lentes aparicions i desaparicions donen un aspecte suggestiu a l'interior de les coves, sobretot al llac Martel quan la llum es reflexa en les tranquiles i netes aigües.

LÍNIA AÈRIA

El Director de l'Aeronàutica ha telegrafiat al batlle de València que la implantació de la línia aèria Madrid-València-Balears és un fet i que València serà la base dels avions amb tal que l'Ajuntament de la Ciutat de Mallorca doni els terrenys per l'aterrisatge; cosa que fins ara no ha demanat ningú.

Dia 15 de maig fou inaugurada la línia Barcelona-Palma, servida per hidro-avions, de la L. A. P. E. que surten diàriament de Palma a les 6'30 del matí i de Barcelona a les 2'30 del capvespre.

EXCURSIÓ ESCOLAR

Han estat a Mallorca vint-i-nou alumnes espanyols de l'Escola Especial d'Enginyers Agrònoms de Madrid, acompanyats dels professors Herce i Manso.

Durant l'estada a Mallorca han visitat, entre altres, les cases del "Celler Cooperatiu" de Felanitx i la "Font de Rima" (Recs de Mallorca, Muro).

FIRES I FESTES

El Batlle de Palma ha rebut un ofici del President de la secció de festes, deports i excursions de "Unión Protectora Mercantil" certificant-lo que la Junta de Govern de dita entitat ha acordat celebrar l'estiu propvenent a la nostra ciutat unes Fires i Festes.

UNA CARRETERA

El Ministre d'Obres Públiques ha autoritzat l'estudi del projecte de reforma de la carretera de la nostra ciutat a Capdepera i Santa Maria per Pòrtol.

EL NOSTRE TEATRE

Durant la temporada pasqual s'han estrenat en el nostre teatre algunes obres noves d'autors mallorquins: "La Cançó del mar" comèdia en tres actes de Gabriel Cortès; "Elíanor de Serraclara" drama en vers i prosa de Josep M.ª Tous i Maroto; "Un arracés del camí" de Gabriel Fuster; "Tenda de Calçat o Na Paquita ja té novio" de Calabruix, pseudònim del Director de la Àlmudaina, Sr. Jeroni Amengual.

Al teatre Principal de Manacor "En Banyeta Verda" en un acte i dos quadres, lletra de "Panocha" i música de A. M.ª Servera.

OBITUARI

A Pollença, on vivia, morí el fundador i director del Patronat Obrer de la nostra ciutat el Rvnt. P. Guillem Vives.

LA FESTA DEL PEDAL

El Comité Regional de Ciclisme de les Balears ha convocat a una reunió de tots els clubs i ciclistes afiliats a la U. V. E. per tal de celebrar enguany la festa del pedal.

BASKET-BALL

Al velodrom de Campos ha estat inaugurada una pista de basket-ball.

TURISME ITALIA

Organitzat pel Turisme italià a Balears aquest estiu es realitzaran nou creuers turístics per la Mediterrània amb escala al port de la nostra ciutat.

Seran notables els que portaran a efecte la Lliga Naval Italiana amb la motonau "Oceania" i el del diari de Turin "La Gazeta del Popolo" amb la motonau "Augustus".

DIADA AGRICOLA I CONCURS DE RAMADERIA

Organitzat per la Associació Provincial de Ramaders, amb la cooperació de l'Ajuntament d'Inca i Càmbra Oficial Agrícola es celebrà a Inca un concurs de ramaderia de totes classes, maquinària agrícola i productes derivats de l'agricultura. L'Ajuntament d'aquella ciutat aprofità tan bona avinentesa per inaugurar una hermosa plaça construïda aposta per a mercat ordinari de ramaderia. La novetat d'enguany fou la exposició de cans, dels que es presentaren bells exemplars, sobretot de presa.

Els agricultors s'ajuntaren en el teatre on tractaren d'afers d'interés: conveniència de comprar els adobs químics comunament, flagells del camp, cooperació pequària, comissió arbitral agrícola i altres assumptes.

LA NOSTRA TERRA

DIRECTOR:

ANTONI SALVÀ I RIPOLL

ADMINISTRADOR:

JOAN I. VALENTI I MARROIG

Redacció i Administració: *Escursach*, 8, 1er.—Ciutat de Mallorca*Preus de subscripció*: Any, 12 ptes.—Trimestre, 3 ptes.—Número solt, 1'25 ptes.

ESTAMPA D'EN FRANCESC SOLER.—SANT FRANCESC, 2 I 4.—PALMA DE MALLORCA